

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon

BEL/BOSE

1 | 4

Betreft: Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp

Verzenddatum

25 JUNI 2014

Kenmerk

305888/377114

Uw kenmerk

Excellentie,

In de vergadering van 23 juni jl. hebben PS van Noord-Holland het Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp vastgesteld. Hierbij ontvangt u het herindelingsadvies ter besluitvorming. Dit herindelingsadvies is ook te downloaden van onze website:
<http://www.noord-holland.nl/web/Bestuur/Bestuurskracht/Regio-Gooien-Vechtstreek.htm>

PS adviseren u een voorstel voor een herindelingsregeling (concept wetsvoorstel) op te stellen om de bestuurlijke indeling van de Gooi en Vechtstreek aan te passen overeenkomstig het Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp.

Arhi-procedure

Het concept herindelingsadvies is een vervolg op het Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp dat wij op 28 januari 2014 hebben vastgesteld en per brief van 29 januari 2014 met kenmerk 305888/305929 aan u hebben toegezonden. In het herindelingsontwerp hebben wij ons voorstel voor de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden en een grenscorrectie met Weesp in de Bloemendalerpolder gepresenteerd.

Van 6 februari 2014 tot en met april 2014 heeft het herindelingsontwerp conform de voorschriften van de Wet algemene regels herindeling ter inzage gelegen. Een ieder had de gelegenheid om gedurende de ter inzage legging zijn of haar zienswijze op het herindelingsontwerp in te dienen. In totaal zijn er zeven zienswijzen ingediend. Wij hebben de zienswijzen meegewogen in ons eindoordeel over beide voorstellen uit het herindelingsontwerp.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Herindelingsadvies

Het herindelingsadvies bevat net als het eerder aan u toegezonden herindelingsontwerp onder andere een uitgebreide beschrijving van de aanleiding voor deze Arhi-procedure, het verloop van de Arhi-procedure, een beoordeling van het herindelingsvoorstel aan de hand van de door u daarvoor vastgestelde criteria en de vervolprocedure. Daarnaast gaan wij in dit herindelingsadvies in op de ingebrachte zienswijzen en wordt aangegeven of en, zo ja, in welke mate, in het herindelingsadvies met de ingebrachte zienswijzen rekening is gehouden en heeft geleid tot aanpassingen.

Wij hebben de colleges en raden van de vier bij de herindelingsprocedure betrokken gemeenten en een ieder die een zienswijze heeft ingediend op het concept herindelingsadvies per brief geïnformeerd over de vervolprocedure en waar ze het concept herindelingsadvies plus de nota van antwoord konden terugvinden op de website van de provincie Noord-Holland.

Samenvatting herindelingsadvies

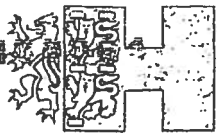
Het herindelingsadvies volgt in grote lijnen de inhoud van het herindelingsontwerp. De ingediende zienswijzen laten duidelijk zien dat er ruim voldoende draagvlak is voor de fusie van de gemeenten Bussum, Naarden en Muiden. Niettegenstaande de wisselende reacties op de voorgenomen grenscorrectie tussen Muiden en Weesp vinden wij het alleszins verdedigbaar om deze grenscorrectie op inhoudelijke gronden door te zetten. Dit is ook ondersteund door PS tijdens de behandeling van het herindelingsadvies op 23 juni 2014.

Daarbij zal - gegeven de zienswijzen van de betrokken gemeenten - die grens wel iets anders worden getrokken dan in het herindelingsontwerp was beoogd. Het gewijzigde voorstel beoogt de grens zo te trekken dat de zorgboerderij en een monumentale Kringenwetboerderij (het zogenaamde Pippi Langkoushuis) binnen de gemeentegrens van de GV-3-gemeente zullen blijven vallen.

De Krijgsman (KNSF)

Hier zij opgemerkt dat de drie te fuseren gemeenten allen aandacht vragen voor een beperkt risico inzake de ontwikkeling van De Krijgsman (KNSF-terrein). Eerder - bij brief van 5 maart jl. - zegden wij aan de gemeente Muiden toe dat bij de uitvoering van de vaststellingsovereenkomst tussen de gemeente Muiden en het KNSF het amendement Van Beek wordt gehanteerd en voor zover nodig ook in het wetsvoorstel van de herindeling zal worden ingepast.

Daarbij dient er mogelijk rekening mee te worden gehouden dat bij het vaststellen van de eenmalige saneringsbijdrage het ministerie van Binnenlandse Zaken uitgaat van een verhoogde OZB-heffing voor de

duur van 10 jaren voor de gemeente Muiden, ongeacht of deze ook daadwerkelijk zal worden geheven door de gemeente. Wij hebben met het ministerie van Binnenlandse Zaken afgesproken dat we ons inspannen om in goed overleg met de betrokken partijen een oplossing te vinden voor het hiervoor bedoelde punt en, indien zich onverhoopt problemen zouden voordoen, in aanvulling op de genoemde artikel 12 procedure helpen zoeken naar een oplossing. Dit sterkt ons in de overtuiging dat de uitvoering van voornoemde overeenkomst tot een naar ieders tevredenheid resultaat zal leiden.

PS ondersteunen onze aanpak en hebben bij het vaststellen van het Herindelingsadvies op 23 juni 2014 een motie aangenomen waarin ze ons college oproepen om zich bij u in te spannen voor een goede inpassing van het amendement Van Beek in het wetsvoorstel en om zich in te spannen om de fusie niet onnodig te vertragen. Wij hebben deze motie als bijlage meegestuurd.

Tijdpad

Het tijdpad van deze Arhi-procedure is gericht op realisatie van de herindeling per 1 januari 2016. Wij hebben ons daarom met alle betrokken partijen ingespannen om u het herindelingsadvies vóór 1 juli 2014 toe te kunnen zenden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voorlopig voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris
G.E.A. van Craaikamp

voorzitter
J.W. Reinkes

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

3 bijlagen

- Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp
- Bijlagen bij Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp
- Motie Provinciale Staten Noord-Holland 23-6-2014

MOTIE artikel 12 procedure KNSF terrein

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 juni 2014, te Haarlem,

Overwegende dat:

- De arhi procedure voor fusie Muiden, Bussum, Naarden in gang is gezet;
- De betrokken burgemeesters zich enthousiaste voorstanders hebben getoond in de commissie.

Constaterende dat:

- het amendement van Beek is aangenomen in de Tweede Kamer waarin staat dat de nieuwe fusiegemeente geen last mag hebben van het verleden van Muiden;
- GS in hun 12 puntenbrief aan Muiden o.a. de volgende punten hebben toegezegd:

"De financiële consequenties van de vaststellingsovereenkomst worden gesaneerd via een artikel 12 bijdrage opdat Muiden schoon de fusie in kan gaan;

Het amendement Van Beek wordt hierbij gehanteerd en zal voor zover nodig ook in het wetsvoorstel voor de herindeling worden ingepast;

Op basis van de informatie die thans in formele zin bekend is bij het Ministerie over de situatie in Muiden, stelt zij zich vooralsnog op het standpunt dat bij het vaststellen van de saneringsbijdrage rekening dient te worden gehouden met een verhoogde OZB heffing voor de duur van tenminste 10 jaar, zoals in een reguliere artikel 12 wordt toegepast, ongeacht of deze heffing ook daadwerkelijk wordt geheven in de gemeente;

Om het belang van de herindeling (nogmaals) te onderstrepen zullen BZK en Gedeputeerde Staten, indien zich onverhoopt problemen voordoen, in aanvulling op eerdergenoemde art. 12 procedure, helpen zoeken naar een oplossing teneinde de fusie van de 3 gemeenten (Bussum, Naarden, Muiden) tot de nieuwe gemeente niet onnodig te vertragen."

Roepen het College van Gedeputeerde Staten op:

- zich in te spannen richting BZK voor een goede inpassing van het amendement van Beek in het wetsvoorstel;
- zich in te spannen om de fusie niet onnodig te vertragen.

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks-

Lene Grooten

PvdA-

Adnan Tekin

50 PLUS-

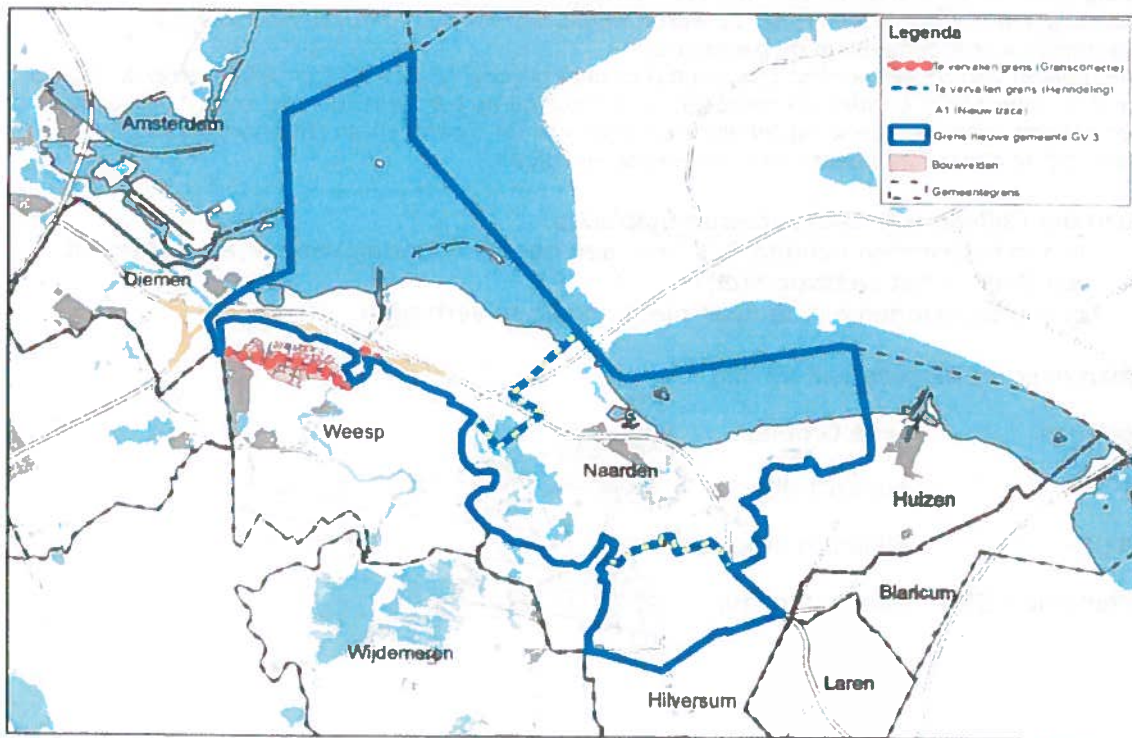
Willem Holthuisen

Christenunie SGP

Geert Jongma

Herindelingsadvies

Bussum, Muiden, Naarden en Weesp

Vastgesteld d.d. 23 juni 2014 door
Provinciale Staten van Noord-Holland

Inhoud

Leeswijzer.....	4
1. Inleiding.....	6
2. Aanleiding tot het herindelingsvoorstel.....	7
3. Voorgeschiedenis.....	111
4. Noodzaak tot versterken bestuurskracht Gooi en Vechtstreek.....	17
5. Regionale Context.....	24
<i>Lange termijn perspectief</i>	24
<i>Middellange termijn perspectief</i>	24
<i>Korte termijn perspectief: de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden</i>	27
6. Herindelingsvoorstel in detail.....	28
<i>Beschrijving nieuwe gemeente</i>	28
<i>Grens met Weesp</i>	28
<i>Toetsing herindelingsvoorstel</i>	31
<i>Financiële positie nieuwe gemeente</i>	38
7. Ter inzage legging.....	40
<i>Procedure</i>	40
<i>Zienswijzen van een ieder</i>	41
<i>Zienswijzen van de raden</i>	44
<i>Eindoordeel</i>	48
8. Vervolgprocedure.....	50
Lijst met bijlagen.....	51

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 licht toe dat dit herindelingsadvies een vervolg is op het *Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp* dat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 28 januari 2014 hebben vastgesteld. In de maanden februari tot en met april 2014 heeft het herindelingsontwerp conform de voorschriften van de *Wet algemene regels herindeling (Wet arhi)* ter inzage gelegen.

Hoofdstuk 2 beschrijft dat de directe aanleiding voor dit herindelingsadvies het verzoek van de minister van BZK aan GS is om een advies te geven over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp. De minister vroeg om een oplossing die op korte termijn kan worden gerealiseerd en past binnen een lange termijn perspectief voor de gehele Gooi en Vechtstreek. Het advies van GS aan de minister van BZK van 5 november 2013 leidde tot de arhi procedure tot fusie van Bussum, Muiden en Naarden en de grenscorrectie tussen Muiden en Weesp. Voor het bestuurlijk perspectief van de regio op de middellange termijn besloten GS een verdiepende verkenning te laten doen op basis van een drietal scenario's.

Hoofdstuk 3 behandelt de aanbevelingen van de bestuurskrachtmetingen in 2005 en de inspanningen die in de loop der jaren in de regio zijn gedaan om passende oplossingen te vinden om de bestuurskracht van bepaalde gemeenten en van de regio als geheel te vergroten.

Hoofdstuk 4 analyseert de bestuurskracht van de regio en van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden. Daarmee wordt de noodzaak en urgentie van dit herindelingsvoorstel onderbouwd. De analyse steunt met name op de rapporten van Winsemius (2013) en van Jansen en Te Grotenhuis (2014). Kern van de analyse is dat de Gooi en Vechtstreek van groot economisch belang is voor de Metropoolregio Amsterdam, maar dat de regio haar belangen onvoldoende weet te formuleren en te behartigen. De gemeenten binnen de Gooi en Vechtstreek zijn m.u.v. Hilversum, Bussum en Huizen te klein voor een kwalitatief voldoende dienstverlening en herindeling is noodzakelijk. Herindeling vergroot de bestuurlijke slagkracht, vergemakkelijkt het onderling tot overeenstemming komen en borgt de democratische legitimatie.

De huidige gemeentegrens tussen Weesp en Muiden loopt dwars door het gebiedsontwikkelingsproject Bloemendalerpolder. De grenscorrectie zorgt dat er een ongedeelde woonwijk ontstaat nog vóór de eerste bewoners zich er vestigen.

Hoofdstuk 5 geeft aan dat dit herindelingsadvies de korte termijn betreft en een eerste stap is voor de regio. GS zien op lange termijn één gemeente Gooi en Vechtstreek ontstaan of een gemeente Gooi en een gemeente Vechtstreek. Voor de middellange termijn schetsten GS in het advies aan de minister van BZK drie mogelijke scenario's: 'Gooi-Noord-en Gooi-Zuid', 'Drie Stromen' en 'GV-3'. De verdiepende verkenning ziet het grootste draagvlak voor GV-3, maar adviseert een aangepaste variant 'GV-3 met een plus'. De verkenning adviseert hierbij Bussum, Muiden en Naarden per 1 januari 2016 te fuseren tot één nieuwe gemeente.

Hoofdstuk 6 bevat het herindelingsvoorstel in detail. Toegelicht wordt dat de na de grenscorrectie de nieuwe grens onder de verlegde A1 komt te liggen, maar dat de zorgboerderij en de monumentale Kringenwetboerderij (het zogenaamde Pippi Langkoushuis) bij Muiden blijven. Dit is een aanpassing van het grensbeloop zoals opgenomen in het herindelingsontwerp naar aanleiding van de ingediende zienswijzen (zie bij hoofdstuk 7).

De voorgestelde herindeling wordt beoordeeld op de criteria uit het landelijke beleidskader "Gemeentelijke herindeling": draagvlak, interne samenhang/dorps- en kernenbeleid, bestuurskracht, duurzaamheid en evenwichtige regionale verhoudingen. De beoordeling valt positief uit.

De financiële positie van de nieuwe gemeente is over het geheel gezien gezond te noemen. Bij de beoordeling van de financiële positie van de nieuwe gemeente wordt ook de afwikkeling van het KNSF-dossier in ogenschouw genomen. De drie te fuseren gemeenten vragen allen aandacht voor een beperkt risico inzake de ontwikkeling van De Krijgsman (KNSF-terrein). Zoals in onze brief van 5 maart jl. aan het college van Muiden aangegeven zijn wij met BZK overeengekomen dat de financiële consequenties van de vaststellingsovereenkomst in één keer in 2015 worden gesaneerd via een artikel 12 bijdrage opdat Muiden 'schoon' de fusie in kan gaan. Daarbij zal het amendement Van Beek worden gehanteerd en dat zal, voor zover nodig, ook in het wetsvoorstel worden ingepast. Op basis van de informatie die thans bij BZK bekend is, zal er mogelijk rekening mee moeten worden gehouden dat bij het vaststellen van de eenmalige saneringsbijdrage BZK uitgaat van een verhoogde OZB-heffing voor de duur van 10 jaren voor de gemeente Muiden, ongeacht of deze ook daadwerkelijk zal worden geheven door de gemeente.

Wij zullen ons samen met BZK inspannen om in goed overleg met de betrokken partijen een oplossing te vinden voor het hiervoor bedoelde punt en, indien zich onverhoopt problemen zouden voordoen, in aanvulling op de genoemde artikel 12 procedure helpen zoeken naar een oplossing. De minister van BZK heeft zich in zijn brief van 18 maart 2014 aan de burgemeester van Bussum (kenmerk 2014-0000102557) achter de inhoud van de brief van ons college aan het college van Muiden geschaard. Daarmee heeft de minister zich gecommitteerd aan de gemaakte afspraken. Wij zijn er van overtuigd dat op grond van deze afspraken de uitvoering van voornoemde overeenkomst tot een naar ieders tevredenheid resultaat zal leiden.

Hoofdstuk 7 beschrijft de ter inzage legging van het herindelingsontwerp. GS hebben 7 zienswijzen ontvangen. Deze zijn beschreven en van een reactie voorzien. De zienswijzen hebben geleid tot een aangepast voorstel voor het grensbeloop tussen Muiden en Weesp. GS stellen nu voor de grens zo te trekken dat de zorgboerderij en een monumentale Kringenwetboerderij (het zogenaamde Pippi Langkoushuis) bij Muiden blijven en niet overgaan naar Weesp. Dit is voor het realiseren van een ongedeelde wijk in de Bloemendalerpolder namelijk niet strikt noodzakelijk, maar levert wel een logischer grensbeloop op. De raad van Weesp heeft in zijn zienswijze aangegeven open te staan voor dit alternatief, als het leidt tot meer draagvlak. Muiden heeft op geen enkele manier gereageerd op dit alternatief omdat zij tegen de grenscorrectie zijn. Bussum en Naarden zijn het niet eens met de grenscorrectie, maar hebben in hun zienswijzen aangegeven dat als GS vasthouden aan de grenscorrectie, dat zij dit alternatieve voorstel dan wel voor de hand vinden liggen.

1. Inleiding

Voor u ligt het *Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp*. Dit herindelingsadvies is een vervolg op het *Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp* dat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 28 januari 2014 hebben vastgesteld. In het herindelingsontwerp hebben Gedeputeerde Staten hun voorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden en de grenscorrectie tussen Muiden en Weesp gepresenteerd.

In de maanden februari tot en met april 2014 heeft het herindelingsontwerp conform de voorschriften van de *Wet algemene regels herindeling* (Wet arhi) ter inzage gelegen. Een ieder had de gelegenheid om gedurende de ter inzage legging zijn of haar zienswijze op het herindelingsontwerp in te dienen. Gedeputeerde Staten hebben de ingediende zienswijzen meegewogen in hun eindoordeel over de voorgestelde samenvoeging en grenscorrectie.

Het *Herindelingsadvies Bussum, Muiden, Naarden en Weesp* is voor een groot deel gebaseerd op het *Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp* en volgt dan ook grotendeels de gehanteerde indeling van het ontwerp. Het herindelingsontwerp is integraal als bijlage I bij het herindelingsadvies gevoegd.

Nieuw ten opzichte van het herindelingsontwerp is hoofdstuk 7 over de ter inzage legging. In dit hoofdstuk komen de ingekomen zienswijzen alsmede de reactie van Gedeputeerde Staten daarop aan bod.

Daarnaast wordt in dit herindelingsadvies op diverse plaatsen ingegaan op het rapport van de Verkenners mevrouw Te Grotenhuis en de heer Jansen. Zij hebben in opdracht van Gedeputeerde Staten een verdiepende verkenning uitgevoerd naar het middellange termijn perspectief voor de regio Gooi en Vechtstreek. Op 15 april jl. zijn de bevindingen door de beide Verkenners gepresenteerd aan de regio. Daarmee konden GS van Noord-Holland deze nog betrekken bij het thans voorliggende herindelingsadvies. De verkenning is evenals het herindelingsontwerp als bijlage bij dit herindelingsadvies gevoegd.

2. Aanleiding tot het herindelingsvoorstel

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet wat de aanleiding is dat de provincie Noord-Holland dit voorstel tot herindeling doet, als eerste stap in de versterking van de bestuurskracht van de regio Gooi en Vechtstreek. Daarnaast wordt geschetst welke stappen GS hebben gezet in dit traject en waarom in dit herindelingsadvies ook een voorstel tot grenscorrectie wordt meegenomen.

Adviesverzoek minister BZK

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) bij brief van 13 februari 2013 gevraagd om *“een advies te geven over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp. Het advies bevat een bestuurlijke oplossing die op de korte termijn kan worden gerealiseerd en die past binnen een lange termijn perspectief voor de gehele Gooi en Vechtstreek.”*¹

Aanleiding tot zijn verzoek was de wens van de Tweede Kamer om een oplossing te realiseren voor de bestuurskrachtproblematiek van de gemeenten Bussum, Muiden, Naarden en Weesp, die onopgelost bleef nadat de Tweede Kamer in mei 2012 een herindelingsvoorstel voor deze vier gemeenten had verworpen. De minister gaf in zijn brief verder aan dat *“volledig bestuurlijk draagvlak in de regio belangrijk, maar niet doorslaggevend zal zijn in de besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp.”*²

GS hebben op 8 maart 2013 besloten tegemoet te komen aan het verzoek van de minister en zijn vervolgens een proces gestart om tot het gevraagde advies te komen. In dat proces wilden GS voortborduren op een reeds door de regio zelf geïnitieerd traject om de regionale samenwerking te versterken. De regio had in dit traject prof. dr. Pieter Winsemius om advies gevraagd over haar samenwerking. Op 18 april 2013 heeft de heer Winsemius zijn rapport opgeleverd³.

Proces GS om te komen tot advies

Het rapport van de heer Winsemius vormde voor GS een goed vertrekpunt voor hun advies aan de minister. Op verzoek van GS hebben de gemeenten hun zienswijze gegeven op het rapport van de heer Winsemius. GS organiseerden een regionale discussiebijeenkomst op 27 mei 2013 voor raads- en collegeleden van de gemeenten in de regio. Er werden diverse consultatiegesprekken gevoerd door de portefeuillehouder. Op basis hiervan hebben GS op 27 augustus 2013 een concept advies aan de minister van BZK vastgesteld. De gemeenten zijn vervolgens in de gelegenheid gesteld om te reageren op dit concept advies van GS. Het concept advies is op 16 september 2013 ook besproken met de betreffende commissie van Provinciale Staten van Noord-Holland.

Het definitieve advies aan de minister van BZK is door GS vastgesteld op 5 november 2013⁴. In het advies is een fasering in lange, middellange en korte termijn voorgesteld. Daarnaast stellen GS voor om een verdiepende verkenning uit te voeren op drie scenario's die GS hebben geïdentificeerd voor

¹ Zie bijlage bij herindelingsontwerp 'Brief minister BZK aan GS d.d. 13 februari 2013'

² Zie bijlage bij herindelingsontwerp 'Brief minister BZK aan GS d.d. 13 februari 2013'

³ Zie bijlage bij herindelingsontwerp rapport de heer Winsemius 'Samenwerking Gooi en Vechtstreek' d.d. 18 april 2013

⁴ Zie bijlage bij herindelingsontwerp 'Definitief advies bestuurlijke toekomst Muiden en Weesp' d.d. 5 november 2013

de middellange termijn⁵. Gezien het zeer brede draagvlak onder de betrokken gemeenten voor de door GS voorgestelde fasering en verdiepende verkenning, hebben GS op 5 november 2013 besloten om, vooruitlopend op een reactie van de minister van BZK op het advies, de uitvoering van het advies ter hand te nemen. De steun van de minister volgde evengoed snel, bij brief van 12 december 2013⁶.

Verzoek gemeenten tot provinciaal herindelingsinitiatief

In hun advies geven GS aan dat voor Muiden de ambitie moet zijn dat zij per 2016 fuseert met Bussum en Naarden. Om die reden stelden GS ook voor dat deze drie gemeenten met elkaar in gesprek zouden gaan over het vormgeven van een herindeling. Uit de zienswijzen van Bussum, Muiden en Naarden bleek dat zij het eens zijn dat zij een gezamenlijke toekomst hebben, maar dat zij nog van mening verschilden over de exacte invulling daarvan. Zo waren zij het niet eens over de vraag of wel of geen ruimte moet worden geboden om een vierde gemeente aan te laten sluiten en welke dat dan moet zijn. Daardoor bestond de mogelijkheid dat deze drie gemeenten het starten van een herindelingsprocedure zouden uitstellen en dat daardoor de realisatie van de herindeling ook naar achteren zou schuiven. Dit was niet wenselijk gezien de urgentie van de problematiek in Muiden.

Deze situatie is door de portefeuillehouder en de commissaris van de Koning besproken met de negen burgemeesters in de regio op 18 oktober 2013. De burgemeesters van Bussum, Muiden en Naarden erkenden dit en om te borgen dat toch tijdig gestart zou worden met de herindelingsprocedure, is afgesproken dat de provincie Noord-Holland hiertoe het initiatief zou nemen. GS hebben daarom op 5 november 2013 besloten een procedure ex artikel 8 van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) te starten. Dit als onderdeel van de realisatie van hun advies aan de minister van BZK.

Koppeling met grenscorrectie

Het gebiedsontwikkelingsproject Bloemendalerpolder ligt in de gemeenten Muiden en Weesp. In het advies aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp hebben GS aangegeven het wenselijk te vinden dat dit project binnen de grenzen van één gemeente wordt gebracht. Daarvoor zou dan een grenscorrectie tussen Muiden en Weesp moeten worden toegepast. Dit was eerder geen punt van aandacht, omdat er tot nu toe steeds vanuit werd gegaan dat Muiden en Weesp samen zouden opgaan in één groter verband.

Nu GS voor Muiden en Weesp in ieder geval op middellange termijn geen gezamenlijke toekomst (in één gemeente) meer zien, is ook het vraagstuk ontstaan van de (bestuurlijke) toekomst van de Bloemendalerpolder. GS zijn van mening dat duidelijkheid daarover gewenst is en dat daarom ook de grenscorrectie gerealiseerd zou moeten worden. Aangezien Muiden geen voorstander is van de grenscorrectie, dient het initiatief daartoe van de provincie te komen.

Voor een gemeente kan slechts één arhi-procedure tegelijk lopen, omdat anders niet duidelijk is hoe de nieuwe gemeente er uit zal zien. Dit volgt uit de bepalingen in de Wet arhi dat gemeenten en provincies geen herindelingsprocedure kunnen starten als respectievelijk de provincie of de minister

⁵ In hoofdstuk 5 over de regionale context zal worden ingegaan op dit rapport.

⁶ Reactie van de minister dd. 12 december 2013 op het advies van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de bestuurlijke toekomst van de Gooi en Vechtstreek (kenmerk: 2013-0000722079).

van BZK een procedure is gestart (art. 5, lid 4 respectievelijk 10). Dat er maar één arhi-procedure voor een gemeente kan lopen, betekent dat de samenvoeging en de grenscorrectie in één integrale procedure moeten worden gevat, of in twee volgtijdelijke procedures.

GS vinden het van belang deze grenscorrectie op korte termijn te realiseren om duidelijkheid te bieden en om te voorkomen dat er straks inwoners moeten 'verhuizen' doordat zij een ander adres krijgen in verband met een overgang van de ene naar de andere gemeente; nu staan er immers nog geen huizen. Wanneer de grenscorrectie pas in 2016 kan worden opgepakt (nadat de arhi-procedure voor de samenvoeging is afgerond), wordt de net gefuseerde gemeente met deze grenscorrectie belast.

Het college van GS vindt dit onwenselijk, aangezien de nieuwe gemeente in de eerste jaren van haar bestaan veel energie zal moeten steken in het harmoniseren van het beleid en het op orde brengen van de organisatie. Alles afwegende hebben GS ervoor gekozen om de grenscorrectie mee te nemen in de – in samenspraak met de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden – gestarte arhi-procedure voor de samenvoeging.

Beleidskaders herindelingsvoorstel

GS hebben voorliggend herindelingsvoorstel opgesteld binnen de kaders van het provinciaal beleid en het rijksbeleid. Het gaat hierbij om respectievelijk het beleidskader "Bestuurskrachtige regio's in Noord-Holland"⁷ en het beleidskader "Gemeentelijke herindeling" van de minister van BZK⁸.

Vanuit het provinciaal beleid zijn in het geval van herindeling de belangrijkste criteria dat versterking van bestuurskracht zoveel mogelijk wordt gedaan binnen een regionaal gedragen visie op de bestuurlijke toekomst en dat gemeenten in de regio in de gelegenheid worden gesteld om hun zienswijzen te geven. Dit herindelingsvoorstel vloeit voort uit een advies aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van de regio. Dat advies is in samenspraak met de gemeenten tot stand gekomen en heeft een breed draagvlak. GS zijn daarom van mening dat daarmee aan de voorwaarden uit het provinciaal beleidskader is voldaan.

In het rijksbeleidskader worden de rollen geschetst van gemeenten, provincie en rijk in een herindelingsproces. Daarbij geeft de minister van BZK aan dat een herindelingsvoorstel bij voorkeur van 'onderop' komt; ofwel van de gemeenten zelf. Dit moet er echter niet toe leiden dat een gemeente een regionaal gewenste ontwikkeling kan tegenhouden. Zo schrijft de minister van BZK in het beleidskader gemeentelijke herindeling: *"Wel wil het kabinet voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst. Provincies kunnen in dergelijke gevallen en in gevallen waar naar het oordeel van de provincie urgente problemen spelen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling, het initiatief nemen in het gesprek over versterking van de gemeentelijke bestuurskracht en wanneer nodig zelf een arhi-procedure starten."*⁹

⁷ Vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Holland op 18 november 2013

⁸ Aangeboden aan de Tweede Kamer d.d. 28 mei 2013

⁹ Beleidskader gemeentelijke herindeling van de minister van BZK d.d. 28 mei 2013, p. 2

De situatie in de regio Gooi en Vechtstreek en de urgentie van de problematiek van Muiden maken naar de mening van GS dat het initiatief om een herindelingsprocedure te starten, past binnen de door de minister geformuleerde criteria voor een provinciaal initiatief. Tevens is er door de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden verzocht om een initiatief van de provincie Noord-Holland. Daarnaast worden in het rijksbeleidskader vijf criteria genoemd waaraan een herindelingsvoorstel door de minister van BZK wordt getoetst. Provincies worden ook geacht herindelingsvoorstellen aan die criteria te toetsen. Het gaat om de criteria draagvlak, interne samenhang / dorps- en kernenbeleid, bestuurskracht, duurzaamheid en evenwichtige regionale verhoudingen. De toetsing van het herindelingsvoorstel aan deze criteria vindt plaats in hoofdstuk 6 van dit herindelingsadvies.

3. Voorgeschiedenis

Voorliggend voorstel beoogt een bijdrage te leveren aan de versterking van de bestuurskracht van de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en van de regio als geheel. In hoofdstuk 4 wordt nader uiteengezet waarom GS een versterking van de bestuurskracht noodzakelijk vinden. Aan het nu voorliggende herindelingsadvies zijn vele jaren van discussie, rapporten, onderzoeken en pogingen tot bestuurskrachtversterking voorafgegaan. Deze voorgeschiedenis is relevant in het kader van dit herindelingsadvies, omdat zij van invloed is geweest op de haalbaarheid van verschillende oplossingen. Op hoofdlijnen wordt deze voorgeschiedenis hieronder geschetst.

Bestuurskrachtmetingen

In 2005 wordt in samenspraak tussen de provincie Noord-Holland en gemeenten een bestuurskrachtmeting gehouden in de gemeenten Bussum, Hilversum, Huizen, Muiden, Naarden en Weesp. De gemeente Wijdereen was in 2002 ontstaan na de fusie van 's Graveland, Nederhorst den Berg en Loosdrecht, waardoor een bestuurskrachtmeting (nog) niet zinvol leek. Blaricum en Laren hadden inmiddels een traject met de Utrechtse buurgemeente Eemnes ingezet om tot een intensieve samenwerking te komen en hadden in dat verband met de Utrechtse Kwaliteitsmeting ondergaan. Ook voor die gemeenten leek een bestuurskrachtmeting in 2005 daarom niet zinvol. De conclusies van de bestuurskrachtmetingen lieten zich als volgt samenvatten¹⁰:

Bestuurskrachtmetingen		
Gemeente	Conclusie	Belangrijkste aanbeveling bestuurlijke toekomst
Bussum	Voldoende	De beleidsopgaven waarvoor een voldoende bestuurskrachtige gemeente als Bussum nu en in de toekomst voor staat, vragen om bundeling van krachten en het benutten van schaalvoordelen. Bussum dient inhoud te geven aan de in haar collegeprogramma 2002-2006 genoemde samenvoeging met Naarden. Muiden en Weesp zouden in hun streven de bestuurskracht te versterken daarbij betrokken kunnen worden.
Hilversum	Voldoende	Zelfstandig voortbestaan.
Huizen	Voldoende	Zelfstandig voortbestaan.
Muiden	Onvoldoende	Gemeentelijke samenvoeging. Een fusie met de buurgemeente Weesp ligt in dat geval voor de hand. De kansen op een kwalitatief toereikend bestuurskrachtniveau zijn evenwel groter wanneer bij een fusie ook Bussum en Naarden worden betrokken.

¹⁰ Sinds de uitvoering van de bestuurskrachtmetingen in 2005, hebben er geen nieuwe bestuurskrachtmetingen plaatsgevonden voor de genoemde gemeenten. De gemeenten hebben (m.u.v. Weesp) sindsdien ook geen substantiële maatregelen getroffen om hun bestuurskracht te verbeteren. Aangenomen mag worden dat de conclusies vanuit de bestuurskrachtmetingen in 2014 nog steeds geldig zijn, zo niet urgenter zijn geworden.

Bestuurskrachtmetingen		
Gemeente	Conclusie	Belangrijkste aanbeveling bestuurlijke toekomst
Naarden	Voldoende	De beleidsopgaven waarvoor een voldoende bestuurskrachtige gemeente als Naarden nu en in de toekomst voor staat, vragen om bundeling van krachten en het benutten van schaalvoordelen. In het raadsakkoord 2002-2006 wordt gemeentelijke fusie als optie genoemd bij het streven naar bestuurskrachtverbetering en betere dienstverlening. Bussum is in dit verband een logische partner. Deze fusie zal wel in de actuele context van de veranderende bestuurlijke verhoudingen geplaatst moeten worden. Muiden en Weesp zouden in hun streven de bestuurskracht te versterken daarbij betrokken kunnen worden.
Weesp	Matig	Gemeentelijke samenvoeging. Een fusie met de buurgemeente Muiden ligt in dat geval voor de hand. De kansen op een kwalitatief toereikend bestuurskrachtniveau zijn evenwel groter wanneer bij een fusie ook Bussum en Naarden worden betrokken.

Herindelingsproces

Naar aanleiding van de bestuurskrachtmetingen is de provincie Noord-Holland in 2006 met instemming van de gemeenten een herindelingsprocedure gestart voor acht van de negen gemeenten in de regio¹¹. De conclusie van het proces, verwoord in het herindelingsadvies dat Provinciale Staten van Noord-Holland in 2008 hebben vastgesteld, was dat Hilversum en Huizen zelfstandig konden blijven, Blaricum en Laren de ruimte moesten krijgen om hun intensieve samenwerking met Eemnes vorm te geven en dat Bussum, Muiden, Naarden en Weesp zouden moeten fuseren tot de nieuwe gemeente Naardermeer. De provincie Noord-Holland achtte deze schaal noodzakelijk om voor het noordwestelijk deel van de regio voldoende bestuurskracht te genereren in relatie tot enerzijds de majeure opgaven op het gebied van onder andere woningbouw, mobiliteit en landschap en anderzijds de ligging tussen krachtige spelers als Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht.

De gemeente Bussum verzette zich tegen deze fusie, omdat zij alleen met Naarden (en de Hilversumse Meent) wilde fuseren. Een vergelijkend onderzoek tussen de fusievariant van de vier gemeenten en de variant 2x2 (Muiden met Weesp en Bussum met Naarden), liet echter zien dat een fusie van Muiden en Weesp onvoldoende bestuurskrachtversterking zou opleveren. Mede daarom gaven PS in hun herindelingsadvies aan het belang van bestuurskrachtversterking voor de regio zwaarder te wegen dan de fusiewens van Bussum.

De weerstand van Bussum tegen het herindelingsadvies was voor staatssecretaris Bijleveld aanleiding om een commissie van Wijzen in te stellen, die haar moest adviseren over de door Noord-Holland voorgestelde herindeling. De commissie van Wijzen, bestaande uit de heren prof. dr. W. Lemstra (voorzitter), prof. H.J.L. Vonhoff en D.W. de Cloe, adviseerde in maart 2009 het voorstel van Noord-Holland zonder wijzigingen over te nemen¹².

¹¹ In verband met de toen recente fusie in 2002, bleef Wijdmeren hier buiten.

¹² Rapport Commissie van Wijzen Herindeling Gooi en Vechtstreek d.d. 2 maart 2009 "Het land van P.C. Hooft"

De Tweede Kamer maakte in 2012 echter een andere afweging. Zij oordeelde dat het draagvlak niet breed genoeg was om de herindeling door te zetten, ondanks de brede erkenning van de urgentie van de (bestuurskracht)problematiek in Muiden en de zorgvuldigheid van het doorlopen proces. Door het lid Van Beek werden twee amendementen voorgesteld om het draagvlak voor een herindeling te vergroten:

- Een (aangenomen) amendement waarin een regeling werd voorgesteld om de financiële consequenties van een schadeclaim in het KNSF-dossier (zie hoofdstuk 4) te beperken voor de nieuw te vormen gemeente.
- Een (verworpen) amendement waarin werd voorgesteld om Weesp buiten de GV-4 fusie te laten in combinatie met een grenscorrectie waardoor de grens tussen de te vormen gemeente Naardermeer en Weesp zou komen te liggen onder de te verleggen rijksweg A1. Dit amendement werd onder andere verworpen omdat hiermee onvoldoende oplossing werd geboden voor het bestuurskrachtprobleem van Weesp.

Er bleek echter uiteindelijk in de Kamer onvoldoende steun voor de vorming van een nieuwe gemeente Naardermeer, waarmee het wetsvoorstel werd verworpen.

Naar nieuwe oplossingen

Met het verwerpen van het herindelingsvoorstel door de Tweede Kamer, is de bestuurskrachtproblematiek van Muiden, Weesp en de regio Gooi en Vechtstreek gebleven. Op dat moment (medio 2012) is ook voor Naarden urgentie ontstaan om haar bestuurskracht te versterken. Met het verstrijken van de tijd is immers ook de trend doorgezet dat meer van gemeenten wordt gevraagd en dat schaalvergroting noodzakelijk is om belangrijke (nieuwe) opgaven het hoofd te kunnen bieden. Naarden beseft dat zij op korte termijn bestuurskrachtversterking nodig heeft.

Om hiervoor een oplossing te zoeken, hebben de gemeenten Muiden, Naarden en Weesp in het najaar van 2012 verkend of zij gezamenlijk voldoende bestuurskrachtversterking zouden kunnen genereren. De gemeenten werden het echter onderling niet eens over de vorm waarin dit dan zou moeten gebeuren en wat de relatie met Bussum hierin zou moeten zijn. Met name dit laatste punt lag gevoelig, omdat Bussum zich fel tegen de vorming van Naardermeer had verzet en dat proces nog vers in het geheugen lag. In haar verzet had Bussum vooral benadrukt dat Bussum en Weesp te verschillend zijn om te fuseren. De poging van de drie gemeenten strandde daardoor.

Ondertussen waren er tussen de gemeenten Stichtse Vecht, Weesp en Wijdemeren goede, constructieve contacten ontstaan, die in februari 2013 leidden tot de ambitie om tot een intensieve samenwerking te komen op een robuuste schaal van ongeveer 104.000 inwoners. Daarmee heeft Weesp haar oriëntatie voor het vinden van de benodigde bestuurskrachtversterking gewijzigd.

Parallel aan deze ontwikkelingen zetten de gemeenten in de regio gezamenlijk verschillende trajecten in om hun samenwerking te versterken, met vooralsnog wisselend succes:

- In het najaar van 2012 startte een regiobrede verkenning van de mogelijkheden om een regionaal Shared Services Centrum te starten voor bedrijfsvoeringstaken. Bij oplevering van de

- onderzoeksresultaten besluiten Bussum, Hilversum en Naarden hun deelname te beëindigen, omdat voor hen de voordelen onvoldoende duidelijk blijken;
- Een herijking van de samenwerking in het Gewest Gooi en Vechtstreek leidt tot een lichtere gemeenschappelijke regeling, waarbij een deel van de taken van het Gewest wordt overgenomen door regionale portefeuillehoudersoverleggen. De gemeenten herwinnen hiermee wat autonomie en de samenwerking wordt weer vrijblijvender;
 - In aanvulling op de herijking van de samenwerking in het Gewest, vraagt het Gewest in januari 2013 aan prof. dr. Pieter Winsemius een advies over de speerpunten van de samenwerking in de regio. Winsemius adviseert in april 2013 een verzwaarde coördinatie c.q. versterkte, niet-vrijblijvende samenwerking in combinatie met herindeling.

Terwijl in de regio Gooi en Vechtstreek na het verwerpen van het herindelingsvoorstel wordt gezocht naar alternatieven om de bestuurskracht te versterken, worden in 'Den Haag' – als gevolg van de gehouden Tweede Kamerverkiezingen – in het najaar van 2012 de bakens verzet. De ambities van het nieuwe kabinet van VVD en PvdA ten aanzien van schaalvergroting in het openbaar bestuur, zetten de verworpen fusie van Bussum, Muiden, Naarden en Weesp in een ander daglicht. De Tweede Kamer dringt daarom in december 2012 tijdens de begrotingsbehandeling van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij de minister aan op een oplossing voor deze vier gemeenten, wat er toe leidt dat hij in februari 2013 zijn adviesverzoek doet aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Het proces van GS om tot het door de minister gevraagde advies te komen, is toegelicht in hoofdstuk 2. Het uiteindelijke advies gaf aanleiding om een nieuwe herindelingsprocedure te starten voor Bussum, Muiden en Naarden. Weesp is daarin meegenomen om tevens een grenscorrectie te realiseren ten aanzien van de Bloemendalerpolder.

Arhi-procedure Bussum, Muiden, Naarden en Weesp

Op 5 november 2013 zijn GS in samenspraak met de gemeenten na het adviestraject aan de minister van BZK een procedure ex artikel 8 van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) gestart. Aangezien de ambitie is om een fusie per 2016 te realiseren, moeten GS zich houden aan een ambitieuze planning. GS hebben uiterste zorgvuldigheid betracht in het doorlopen van de stappen in de arhi-procedure tot aan het vaststellen van voorliggend herindelingsadvies. Omdat PS uiteindelijk het herindelingsadvies moeten vaststellen, is de commissie Water, Economie en Bestuur (WEB) op 25 november 2013 geconsulteerd over de door GS gestarte procedure. In de fase van overleg (artikel 8, lid 1 Wet arhi) vonden de volgende overleggen plaats:

- Overleg met gemeenteraad Naarden op 3 december 2013
- Overleg met colleges Bussum, Muiden en Naarden op 4 december 2013
- Overleg met gemeenteraad Weesp op 10 december 2013
- Overleg met colleges Muiden en Weesp specifiek over de grenscorrectie op 10 december 2013
- Overleg met gemeenteraad Bussum op 17 december 2013
- Overleg met gemeenteraad Muiden op 9 januari 2014
- Tweede overleg met colleges Muiden en Weesp op 10 januari 2014

In alle overleggen werd door GS eerst een nadere toelichting gegeven op het doel van het gesprek en het proces. Vervolgens werd het voornemen van GS voor de samenvoeging van Bussum, Muiden en

Naarden onder gelijktijdige wijziging van de grens met de gemeente Weesp toegelicht. Dit voornemen volgt uit het advies van GS aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp. In de gesprekken met de colleges van Muiden en Weesp heeft vooral de voorgestelde grenscorrectie in de Bloemendalerpolder centraal gestaan.

Aangezien in het eerste gesprek op 10 december 2013 partijen niet tot elkaar kwamen hierover, is een tweede gesprek gepland op 10 januari 2014. Naar aanleiding van het tweede gesprek hebben GS de colleges van Muiden en Weesp de mogelijkheid geboden om met een alternatief voorstel te komen voor een grenscorrectie in de Bloemendalerpolder. De colleges van Muiden en Weesp hebben hierover ook een open en constructief gesprek gevoerd, maar dit heeft niet geleid tot een gedragen voorstel voor een alternatieve grenscorrectie. Het college van Weesp heeft een alternatief voorgesteld, waar het college van Muiden om hem moverende redenen geen uitspraak over heeft gedaan.

Hieronder volgen puntsgewijs de reacties van de gemeenteraden en colleges uit de gesprekken die zijn gevoerd in het kader van de overlegfase van de arhi-procedure¹³:

- De gemeenteraden van Bussum, Muiden en Naarden zijn positief over de samenvoeging per 1 januari 2016. Dit is niet verrassend, aangezien GS juist op voorspraak van deze gemeenten de arhi-procedure voor deze fusie zijn gestart;
- De gemeenteraad van Muiden is tegen de grenscorrectie Bloemendalerpolder, omdat zij geen grondgebied wil afstaan. Dit is niet verwonderlijk, aangezien Muiden de gemeente Weesp ook bij de fusie wil betrekken en als enige gemeente de door Winsemius verwoorde scheiding tussen 'zand' en 'water' niet onderschrijft. De raad van Muiden ziet het liefst de gemeente Hilversum of Huizen als onderdeel van de nieuwe gemeente. Daarnaast geeft de raad van Muiden aan dat de gemeente al enige jaren energie heeft gestoken in de ontwikkeling van het project en dat zij dat graag wil afmaken. Tot slot stelt Muiden inkomsten uit leges en OZB mis te lopen door de grenscorrectie en dat die inkomsten nu juist een compensatie hadden kunnen zijn voor de eerder gemaakte kosten;
- Het college van Muiden heeft vraagtekens gezet bij de haalbaarheid van het meenemen van de grenscorrectie in de huidige arhi-procedure. Het college wil liever eerst alleen de fusie realiseren, want het vreest dat het betrekken van de grenscorrectie tot vertraging in de procedure leidt. Inhoudelijk ziet het college de ratio achter de afwegingen van GS om deze grenscorrectie te willen realiseren wel.
- Zowel het college van Bussum als van Naarden zijn het inhoudelijk eens met een grenscorrectie – zij vinden het onwenselijk als een woonwijk is verdeeld over twee gemeenten – maar zij hebben aangegeven bang te zijn dat het meenemen van de grenscorrectie in deze arhi-procedure leidt tot vertraging en mogelijk geen fusie per 2016.
- De raad van Naarden vreest ook vertraging in de procedure en is van mening dat de gemeentegrens in de Bloemendalerpolder ongewijzigd moet blijven, zodat de nieuw te vormen gemeente bij de ontwikkeling van deze ook voor haar belangrijke woonwijk betrokken kan blijven. Pas als er meer duidelijkheid is over de planvorming kan het juiste grensbeloop voor de wijk worden bepaald.

¹³ De gespreksverslagen van al deze overleggen zijn als bijlagen bij het herindelingsontwerp (zie bijlage 1) opgenomen (wat overigens ook verplicht is op grond van artikel 8, lid 2 Wet arhi).

- De raad van Bussum kan zich vinden in de inhoudelijke overwegingen van GS dat de nieuw te bouwen woonwijk niet over twee gemeenten verdeeld zou moeten zijn, mits de nieuwe gemeente dan ook niet (financieel) verantwoordelijk is voor het realiseren van voorzieningen voor de nieuwe woonwijk in de Bloemendalerpolder¹⁴. Anderzijds kan Bussum zich ook voorstellen dat de nieuw te vormen gemeente voldoende bestuurskrachtig is om bij te dragen aan de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder. De raad van Bussum heeft zich verder bezorgd getoond dat het betrekken van deze grenscorrectie zou kunnen leiden tot vertraging van het herindelingsproces.
- Het college en de gemeenteraad van Weesp zijn het eens met de voorgestelde grenscorrectie en tevens met de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden.

Na deze overlegfase hebben Gedeputeerde Staten het herindelingsontwerp op 28 januari 2014 vastgesteld en naar de betrokken gemeenten, plus omliggende gemeenten en het college van GS van Utrecht, gestuurd. De vier betrokken gemeenten hebben het herindelingsontwerp vanaf 6 februari 2014 ter inzage gelegd. Tot 1 mei 2014 kon "een ieder" zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken bij het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. In hoofdstuk 7 zal worden ingegaan op de zeven binnengekomen zienswijzen van de betrokken gemeenteraden en andere belanghebbenden op het Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp.

Verkenning middellange termijn perspectief

Naast de arhi-procedure, is ook het traject van de verdiepende verkenning voor het gewenste middellange termijn perspectief voor de regio Gooi en Vechtstreek in gang gezet. Dit maakt immers onderdeel uit van het advies van GS aan de minister. De heer mr. G.J. (Geert) Jansen en mevrouw dr. H. (Hannie) te Grotenhuis hebben eind 2013 van GS de opdracht gekregen om de drie scenario's uit het advies aan de minister ("Gooi-Noord en Gooi-Zuid", "Drie Stromen" en "GV-3") uit te werken op een aantal aspecten die belangrijk zijn in de afweging: bestuurskrachtversterking, interne samenhang, evenwichtige regionale verhoudingen, resterende samenwerkingsbehoefte, democratische legitimatie en duurzaamheid.

Na zich te hebben ingelezen, zijn de verkenners medio januari 2014 gestart met het voeren van gesprekken. Zij hebben hun rapport opgeleverd en gepresenteerd tijdens een regionale bijeenkomst op 15 april 2014 voor raads- en collegeleden van de gemeenten in de regio. GS hebben de gemeenten per brief gevraagd om vóór 1 juli 2014 te reageren op het advies van de Verkenners. Op basis van het rapport van de Verkenners en de reacties van de gemeenteraden zullen GS na het zomerreces zich uitspreken over het gewenste middellange termijn perspectief en benodigde vervolgstappen. GS hebben naast de zienswijzen op het herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp ook het rapport van de Verkenners betrokken bij de totstandkoming van dit herindelingsadvies. In de komende hoofdstukken zal worden ingegaan op en gerefereerd aan het rapport.

¹⁴ In het arhi-overleg op 17 december 2013 is deze vraag op tafel gelegd door de raad van Bussum. Gedeputeerde Sweet heeft daarop toegezegd de raad van Bussum daarover nader te informeren. Dit heeft zij gedaan in een e-mailbericht d.d. 20 december 2013: De geplande voorzieningen zijn geprojecteerd op het grondgebied van de huidige gemeente Weesp.

4. Noodzaak tot versterken bestuurskracht Gooi en Vechtstreek

Dit voorstel tot herindeling vloeit voort uit een proces ter versterking van de bestuurskracht van de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en van de regio als geheel. Het is een eerste stap om die bestuurskrachtversterking te realiseren. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens een analyse gegeven van de bestuurskracht van de regio en van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden. Daarmee worden de noodzaak en urgentie van dit herindelingsvoorstel onderbouwd.

De regio Gooi en Vechtstreek

De bestuurskracht van de regio Gooi en Vechtstreek en haar inliggende gemeenten is al geruime tijd onderwerp van gesprek, getuige ook de geschetste voorgeschiedenis. De verschillende onderzoeken en analyses die zijn uitgevoerd naar de bestuurskracht van de regio¹⁵ geven door de jaren heen een eenduidig en consistent beeld van de regio en haar bestuurskracht. Zo concludeerde de Commissie van Wijzen dat *“de relatief kleine Gooi en Vechtstreek een groot aantal complexe Rijksopgaven kent die onderling samenhangen en gebaat zijn bij een regionale en integrale aanpak”*¹⁶.

Gooi en Vechtstreek ligt ingeklemd tussen – en moet zich daardoor staande houden in het krachtenveld met – vier grote steden Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht en maakt onderdeel uit van de Metropoolregio Amsterdam en de Noordvleugel van de Randstad. In de regio komen grote metropolitane en nationale opgaven samen, zoals mobiliteit (OV-SAAL, A1-A6, A27, spoorverbinding Amsterdam-Amersfoort), woningbouw (Bloemendalerpolder, KNSF-terrein), economie & werkgelegenheid en behoud van natuur & landschap. Uitbreiding van belangrijke verkeersaders die door het gebied lopen en het inpassen van woningbouwlocaties, zetten de omgevingskwaliteit van de regio onder druk.

Het in samenhang realiseren van deze in zichzelf al complexe projecten vraagt daarom extra inspanning van de gemeenten in de regio. Bovendien moeten zij een goede balans vinden tussen het accommoderen van bovenregionale belangen en het behartigen van de lokale belangen. Dit vereist vaak een effectieve lobby naar rijk, provincie en/of grotere gemeenten buiten de regio. De genoemde opgaven overstijgen daardoor de bestuurskracht van de individuele gemeenten. Tegelijkertijd slagen de gemeenten er te vaak niet in om door samen te werken alsnog de benodigde bestuurskracht te organiseren; de gemeenten gunnen elkaar te weinig om tot een gezamenlijke lijn te komen. Het gevolg is dat beleid onvoldoende wordt nageleefd (detailhandelsbeleid), de regio bij belangrijke besluiten niet of niet met één visie aan tafel zit (De Groene Uitweg), dat één gemeente er alleen voor staat (behouden mediabedrijvigheid) of dat maatschappelijke partners afhaken (economic board).

Daardoor mist de regio kansen en, zoals de heer Winsemius stelt: *“de bewoners van Gooi en Vechtstreek krijgen minder dan mogelijk”*¹⁷. VNO-NCW gaf tijdens de discussiebijeenkomst op 27 mei

¹⁵ Onder andere de bestuurskrachtmetingen (2005), het herindelingsadvies van de provincie Noord-Holland (2007/2008), het advies van de commissie van Wijzen in opdracht van staatssecretaris Bijleveld (2009/2010), het advies van prof.dr. Pieter Winsemius (2013) en het advies van dr. H. te Grotenhuis en mr. G.J. Jansen (april 2014).

¹⁶ Rapport Commissie van Wijzen Herindeling Gooi en Vechtstreek d.d. 2 maart 2009 “Het land van P.C. Hooft”, p. 27

¹⁷ Prof. dr. Pieter Winsemius, “Samenwerking Gooi en Vechtstreek”, p. 2

2013 aan dat de regio de economische ontwikkeling van de metropoolregio nu onvoldoende benut doordat zij onvoldoende samenwerkt¹⁸. De Commissie van Wijzen wijst ook op het achterblijven van de economische groei van Gooi en Vechtstreek ten opzichte van andere regio's¹⁹.

De Verkenningcommissie van Te Grotenhuis en Jansen komt tot gelijksoortige conclusies. "De Gooi en Vechtstreek is van strategisch belang voor de metropoolregio Amsterdam. [...] *De regio weet echter zijn belangen niet eensgezind te formuleren en met kracht te behartigen in de daarvoor in aanmerking komende gezelschappen*. [...] *Daardoor is de regio een gezichtsloze en krachteloze partij waarmee niemand echt rekening hoeft te houden. Ten tweede is er in het algemeen onvoldoende besef bij bestuurders en politici in de regio van de grote sociaal-culturele, maatschappelijke en economische uitdagingen in de Gooi en Vechtstreek en de wijze waarop overheden deze samen met anderen kunnen en moeten aanpakken.* [...] *Maar de regio verliest haar voorsprong ten opzichte van andere regio's en boet in aan publieke waarde. Zo is de Gooi en Vechtstreek het enige gebied in de Randstad waar de werkgelegenheid daalt en de economische dynamiek afneemt.*"²⁰

Een bijzondere situatie binnen de regio betreft de Bloemendalerpolder. Deze grootschalige gebiedsontwikkeling in Gooi en Vechtstreek bevindt zich op het grondgebied van de gemeenten Muiden en Weesp. De gebiedsontwikkeling kenmerkt zich door haar complexiteit, onder meer vanwege de verlegging en verbreding van de A1 die grote impact heeft op het plangebied, de aanpak van het spoor bij Weesp (OV-SAAL) en de nabijheid van Schiphol. De bestuurlijke situatie met twee bevoegde gezagen in het kader van ruimtelijke procedures, vergunningverlening en beheer en onderhoud van openbare ruimte en infrastructuur, draagt verder bij aan deze complexiteit. In het verleden is gebleken dat ook hier een gebrek aan regionale overeenstemming leidde tot extra complicaties bij het realiseren van dit voor de regio belangrijke project.

Een eenduidige verklaring voor de patronen van moeizame samenwerking in de regio is niet eenvoudig te geven. De samenwerking is op sommige terreinen namelijk wel degelijk goed te noemen (bijvoorbeeld bij het voorbereiden van de decentralisaties in het sociaal domein) en de gemeenten erkennen doorgaans de noodzaak (of op zijn minst de meerwaarde) van samenwerking. Jansen en Te Grotenhuis constateren dat er veel bestuurlijk overleg en talloze (ook gebieds- en provincie overstijgende) samenwerkingsverbanden zijn. De samenwerkingsverbanden zijn voornamelijk lichte gemeenschappelijke regelingen (bestuursovereenkomsten) met behoud van de eigen bevoegdheden. De Verkenners zien deze voor een groot deel als een reactie op de angst voor verlies aan autonomie en bestuurlijke zelfstandigheid. "De samenwerking in de Gooi en Vechtstreek is niet zozeer een gevolg van een gezamenlijk toekomstbeeld, een bepaalde maatschappelijke of economische ambitie en daarbij behorende inhoudelijke agenda en bindende afspraken."²¹

Het leidt te vaak niet tot samenwerking met bindende afspraken, zo werd ook breed erkend tijdens de discussiebijeenkomst op 27 mei 2013. De heer Winsemius verwoordt het in zijn advies als

¹⁸ Verslag consultatiebijeenkomst d.d. 27 mei 2013

¹⁹ Rapport Commissie van Wijzen Herindeling Gooi en Vechtstreek d.d. 2 maart 2009 "Het land van P.C. Hooft", p. 15

²⁰ Dr. H. te Grotenhuis en mr.G.J. Jansen, Gooi en Vechtstreek: regio met een plus!?", april 2014, p.28

²¹ Dr. H. te Grotenhuis en mr.G.J. Jansen, "Gooi en Vechtstreek: regio met een plus!?", april 2014, p. 29

'meestribbelen': *"Niemand stribbelt echt tegen, maar van vergadering naar vergadering en van rapport naar rapport is sprake van veel in-principe overeenstemming maar weinig werkelijke actie."*²²

De oorzaak is vaak gelegen in de tegenstelling tussen het lokaal belang en het regionaal belang. De urgentie om zaken als regio gezamenlijk op te pakken wordt niet in gelijke mate gedeeld, waardoor de gemeenten het lokaal belang laten prevaleren: *"Bestuurders gunnen elkaar weinig, anderen zijn uit op 'ons' geld"*²³. Dit is op zichzelf een logische reactie vanuit het perspectief dat het voorzieningenniveau in de regio nu nog hoog is en de financiële positie van de meeste gemeenten nog redelijk sterk. Deze staan echter de komende jaren onder druk door de aankomende decentralisaties en rijksbezuinigingen en het zal een stevige opgave zijn om de voorzieningen op hetzelfde niveau te behouden.

*"Gooi en Vechtstreek wordt voor een goed deel bewoond door 'blijde mensen', die het goed hebben in hun afgeschermd 'reservaat' c.q. 'paradijs op aarde' dat wordt gekenmerkt door een uitzonderlijk hoog voorzieningenniveau. Dat is – laat het voorop staan – een prettig probleem om te hebben."*²⁴

Iets vergelijkbaars geldt ten aanzien van het ondersteunen van de minder bestuurskrachtige gemeenten in de regio. De problematiek van bijvoorbeeld Muiden en Weesp wordt door de regio toch vooral beschouwd als een probleem van Muiden en Weesp zelf. Dat een tekort aan bestuurskracht van beide gemeenten op bepaalde terreinen ook impact heeft op de inwoners van de rest van de regio, wordt door de andere gemeenten slechts in beperkte mate ervaren. Daarmee ontbreekt de urgentie om de eigen belangen ondergeschikt te maken aan wat nodig is om de regio te versterken.

In de discussies over samenwerking in de regio speelt ook mee dat er bij de gemeenteraden zorgen leven over de democratische legitimatie van samenwerkingsverbanden. Dit punt werd door verschillende raadsleden ook tijdens de bijeenkomst op 27 mei 2013 nadrukkelijk naar voren gebracht. Het onderbrengen van een taak in een samenwerkingsverband betekent immers dat de taak op afstand wordt geplaatst en dat de controle door de raden op zijn best een getrapte is. Doordat de gemeenten bovendien elkaar niet zonder meer vertrouwen, staat men ambivalent tegenover intensieve samenwerking. Raden en colleges zien de meerwaarde, maar vinden het moeilijk om beslissingsmacht uit handen te geven.

Dit wordt treffend geïllustreerd door de zienswijze van de gemeente Huizen op het advies van de heer Winsemius, die voorstelde om de samenwerking te intensiveren en meer bij meerderheid van stemmen te besluiten: *"De gemeente Huizen stemt in met de aanbevelingen gericht op een zwaardere coördinatie en regie binnen de regionale samenwerking, voor zover er daarbij sprake is van een gezamenlijk belang en unanimititeit."*²⁵

Nu door de aanstaande decentralisaties de noodzaak tot samenwerken alleen nog maar groter wordt, wordt ook het vraagstuk van de democratische legitimiteit belangrijker. Wanneer tot wel 60%

²² Prof.dr. Pieter Winsemius, "Samenwerking Gooi en Vechtstreek", p. 2

²³ Prof.dr. Pieter Winsemius, "Samenwerking Gooi en Vechtstreek", p. 2

²⁴ Prof.dr. Pieter Winsemius, "Samenwerking Gooi en Vechtstreek", p. 2

²⁵ Zienswijze gemeente Huizen aan GS d.d. 5 juli 2013 op het advies van de heer Winsemius

van de financiën van een gemeente via samenwerkingsverbanden wordt besteed, staat de raad te ver op afstand en kan het zijn rol niet meer adequaat vervullen²⁶. Democratische legitimiteit is voor GS ook een belangrijk aandachtspunt bij het versterken van de bestuurskracht.

De problematiek van de regio overziend, achten GS een schaalvergroting in Gooi en Vechtstreek noodzakelijk. Met een grotere schaal kan de bestuurlijke slagkracht van de regio toenemen. Om deze grotere schaal te realiseren achten GS herindeling het meest geëigende middel. Door herindeling zal immers het aantal gemeenten in de regio afnemen, waardoor voor minder zaken samenwerking nodig is (meer opgaven vallen immers binnen één gemeente).

Met een kleiner aantal partners is het ook makkelijker om tot overeenstemming te komen, waardoor de gemeenten effectiever kunnen samenwerken. Bovendien heeft herindeling als voordeel boven vormen van intensieve samenwerking – zoals bijvoorbeeld ambtelijke fusie of een gemeenschappelijke regeling – dat de democratische legitimatie sterker is geborgd.

In het advies dat GS hebben opgesteld voor de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp, ingebed in een lange termijn perspectief voor de gehele regio, is aangegeven hoe GS de versterking van de regionale bestuurskracht voor zich zien en welke herindelingen daarvoor mogelijk zijn²⁷. In hoofdstuk 5 wordt dit advies nader toegelicht, evenals hoe dit herindelingsvoorstel daarin past.

Bestuurskracht individuele gemeenten

Uit de in 2005 uitgevoerde bestuurskrachtmetingen blijkt dat voor Muiden en Weesp een herindeling noodzakelijk is. Ook Bussum en Naarden wordt, ondanks dat hun bestuurskracht als voldoende werd beoordeeld, aangeraden om invulling te geven aan de eigen wens tot herindeling (zie hiervoor). Met het verwerpen van het voorstel tot samenvoeging van deze gemeenten, zijn zij medio 2012 niet verder gekomen dan zij in 2005 waren. Sterker nog, de landelijke trend dat de bestuurskracht van gemeenten steeds verder onder druk komt te staan, heeft de problematiek verder vergroot.

De heer Winsemius en de Verkenner concluderen in hun adviezen ook dat met uitzondering van Bussum, Hilversum en Huizen de gemeenten binnen Gooi en Vechtstreek te klein zijn voor een kwalitatief voldoende dienstverlening en dat herindeling noodzakelijk is. De schaal van de gemeenten is te klein om de juiste deskundigheden en voorzieningen te kunnen waarborgen. Van de bedoelde gemeenten zijn echter alleen Muiden en Naarden voorstander van herindeling. De BEL-gemeenten willen hun samenwerking voortzetten en eventueel hun samenwerking met Huizen intensiveren.

Weesp is niet per se tegen herindeling, maar is inmiddels een intensieve samenwerking aangegaan met de gemeenten Stichtse Vecht en Wijdmeren. Daardoor is een herindeling op dit moment voor Weesp niet meer aan de orde. GS achten deze samenwerking kansrijk en hebben Weesp de ruimte geboden om zo de benodigde bestuurskrachtversterking te genereren. Wel willen GS dat Weesp in 2015 of 2016 een bestuurskrachtonderzoek doet om te beoordelen of er inderdaad voldoende versterking van de bestuurskracht is gerealiseerd.

²⁶ Vanuit de raad van o.a. de gemeente Naarden, "Verslag consultatiebijeenkomst d.d. 27 mei 2013"

²⁷ Zie bijlage 'Definitief advies bestuurlijke toekomst Muiden en Weesp' d.d. 5 november 2013

Ten aanzien van de BEL-gemeenten zien GS op dit moment geen acute noodzaak tot een herindeling. Daarom wordt in dit voorstel alleen een samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden voorgesteld. Een korte beschrijving van de bestuurskracht van deze gemeenten volgt hieronder.

Bussum

Bussum (ongeveer 33.000 inwoners) heeft een oppervlakte van 8 km² met nauwelijks wateroppervlak. Daarmee is Bussum in oppervlakte de kleinste en meest dichtbevolkte gemeente van de regio met een hoog voorzieningenniveau. Groei is binnen deze grenzen moeilijk. In Bussum manifesteren zich alle facetten van een verstedelijkt gebied: een diversiteit aan mensen, bebouwing, voorzieningen en economische bedrijvigheid. Bussum kan worden gezien als een beheergemeente met druk op de kwaliteit van de leefomgeving en voorzieningen.

De gemeente heeft circa 270 medewerkers. In Bussum is momenteel geen sprake van een acuut bestuurskrachtprobleem. Om het huidige niveau ook voor de toekomst te kunnen garanderen en adequaat antwoord te kunnen blijven geven op vragen en taken die op de gemeente afkomen, streeft Bussum er wel naar om de bestuurskracht verder te verstevigen. Zo werkt de gemeente op een aantal terreinen samen met Naarden.

Muiden

Muiden (ongeveer 6.500 inwoners) is een kleine gemeente (40 Fte) in het brandpunt van verschillende grootschalige ontwikkelingen van regionaal en/of nationaal belang: verlegging & verbreding A1/A6, ontwikkeling Bloemendalerpolder, KNSF-terrein, RRAAM, woningbouwopgaven Amsterdam en de schaalprong Almere. Deze grote opgaven overstijgen de bestuurskracht van de gemeente Muiden.

De ambtelijke organisatie van Muiden is vanwege haar schaal niet goed toegerust op de grote projecten waarmee de gemeente nu wordt geconfronteerd; medewerkers van de gemeente zijn geen gelijkwaardige counterpart voor beter gespecialiseerde en hoger ingeschaalde medewerkers van private partijen, het rijk, provincie en gemeenten als Amsterdam en Almere. Muiden ziet zich daarom genooddacht om voor deze projecten extern expertise in te huren. Hier hangt echter een prijskaartje aan en Muiden kan die kosten maar ten dele vergoed krijgen via leges voor de betreffende projecten. Waar het gaat om belangenbehartiging c.q. beleidsbeïnvloeding, kunnen de kosten niet worden verhaald. Omdat de gemeente ook moeite heeft met het adequaat uitvoeren van haar reguliere taken, wil Muiden al enige tijd opgaan in een gemeente op grotere bestuurlijke schaal om meer bestuurskracht te genereren.

De kleine schaal maakt Muiden bovendien erg kwetsbaar, omdat met weinig medewerkers veel werkzaamheden moeten worden verricht. Dit betekent veel eenmansposten waarin de medewerkers een grote hoeveelheid taken en opdrachten hebben. Ruimte om beleid te maken voor nieuwe ontwikkelingen is er daarom nauwelijks. Om de hoogst noodzakelijke zaken weer op orde te brengen, is er vanuit het rijk en de provincie (geld voor) ambtelijke capaciteit beschikbaar gesteld, zodat Muiden de periode tot herindeling kan overbruggen.

KNSF

In de gemeente Muiden ligt het terrein van de voormalige Koninklijke Nederlandse Springstoffen Fabriek (KNSF-terrein), waar ontwikkeling van woningbouw en kantoren is voorzien mede als doel om het terrein te saneren. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een overeenkomst tussen gemeente en de eigenaar, maar bij de uitwerking ervan is een geschil ontstaan tussen gemeente en ontwikkelaar KNSF Vastgoed over het aantal te realiseren woningen/kantoren in relatie tot het te handhaven natuurgebied. De ontwikkelaar heeft de gemeente Muiden verweten het project te vertragen, waardoor hij financiële schade heeft ondervonden. Daarin is de ontwikkelaar door de bestuursrechter in het gelijk gesteld en Muiden is door de rechter voor een afgebakende periode schadeplichtig gesteld.

Inmiddels zijn er tussen Muiden en KSNF Vastgoed in een vaststellingsovereenkomst (VOK) nieuwe afspraken gemaakt over de herontwikkeling van de Krijgsman onder gelijktijdige finale kwijting van alle aanspraken over en weer uit het verleden. In deze VOK zijn nieuwe afspraken gemaakt over het ruimtelijk programma en zijn financiële afspraken gemaakt tussen de gemeente en KNSF Vastgoed over hoe de realisatie daarvan mogelijk te maken (waaronder een kredietfaciliteit en een bouwdepot).

Naarden

De gemeente Naarden (ongeveer 17.000 inwoners) is centraal gelegen in de regio en vooral bekend om haar vestingwerken. Naarden heeft relatief omvangrijke industrieterreinen, een groot aantal bedrijven en een relatief groot buitengebied, waarvan een aanzienlijk deel natuurgebied met o.a. het Naardermeer. Naarden werkt met de gemeente Bussum sinds 2012 aan het opstellen van een gezamenlijke structuurvisie. De gemeenten zijn ruimtelijk nauw met elkaar verweven, maken gebruik van elkaars voorzieningen en werken op veel terreinen samen. Naarden kan, net als Bussum, gezien worden als een beheergemeente, met opgaven als de zorg voor natuurgebied, huisvesting van inwoners, werkgelegenheid en verkeers- en vervoersvoorzieningen.

Het op orde houden van de dienstverlening met een afgeslankte ambtelijke organisatie (ongeveer 115 Fte) en steeds minder geld, is en blijft een uitdaging voor de gemeente. Schaalvergroting door herindeling is voor Naarden noodzakelijk om haar taken in de toekomst goed en volwaardig te kunnen blijven uitvoeren. Het streven van Naarden is om de gemeentelijke activiteiten zo veel als mogelijk terug te brengen onder directe democratische controle van de raad.

Grensbeloop Muiden en Weesp in de Bloemendalerpolder

De huidige gemeentegrens tussen Weesp en Muiden loopt dwars door het gebiedsontwikkelingsproject Bloemendalerpolder. De geplande woningbouwontwikkeling is geprojecteerd op grondgebied van beide gemeenten. De gemeentegrens zal daardoor de nieuw te bouwen wijk verdelen, waarbij de situatie zal ontstaan dat bewoners van dezelfde straat verschillende belastingtarieven hebben, verschillende rechten op maatschappelijke voorzieningen hebben en voor verschillende gemeenteraden stemmen.

Dergelijke situaties met woonwijken verdeeld over twee gemeenten, doen zich vaker voor en zeker ook in de regio Gooi en Vechtstreek. In de vorige herindelingsprocedure (tussen 2006 en 2008) zijn diverse knelpunten in het grensbeloop geïdentificeerd en besproken. Slechts voor een enkel knelpunt kon overeenstemming tussen gemeenten worden bereikt en werd een grenscorrectie

gerealiseerd, dan wel werd beoogd die met het herindelingsvoorstel op te lossen. Voorbeelden van nog bestaande knelpunten zijn:

- de grens tussen Bussum en Naarden loopt dwars door de Comeniuslaan/Zwarteweg en er geldt daar voor parkeren aan de Bussumse zijde van de straat een vergunningsstelsel en aan de Naardense zijde van de straat een 'Blauwe zone' (parkeren met een parkeerschijf), wat verwarrend is; en
- de wijk de Bijvanck op de grens van Blaricum en Huizen, waar de gemeentegrens verschillende percelen en panden doorsnijdt. Dit geeft onduidelijkheid ten aanzien van o.a. vergunningverlening en handhaving²⁸.

Met goede afspraken over beheer en onderhoud komen gemeenten er onderling meestal wel uit, maar ze zijn voor bewoners wel ongemakkelijk. Het zorgt voor blijvende onduidelijkheid zoals: Bij welke gemeente moeten ze hun paspoort of bouwvergunning aanvragen? En waar kunnen ze melden dat het onderhoud van de openbare ruimte aandacht behoeft?

Het is te verwachten dat door de decentralisaties in het sociale domein er meer verschillen in voorzieningenniveau tussen gemeenten gaan ontstaan. Met een gemeentegrens in één wijk zullen die verschillen zich dan binnen één gemeenschap manifesteren. Dat is onwenselijk voor de sociale samenhang van een nieuwe wijk; zeker als dit kan worden voorkomen door een relatief eenvoudige grenscorrectie die kan worden gerealiseerd voordat de eerste bewoners zich vestigen.

²⁸ Dit voorbeeld is ook om een andere reden relevant: Voorafgaand aan de ontwikkeling van de Bijvanck in de jaren '70 was afgesproken dat de wijk met een grenscorrectie aan Huizen zou worden toegevoegd. In 1986 werd een wetsvoorstel hiertoe door de Eerste Kamer echter verworpen, omdat dit tot een te groot inwonerverlies van de gemeente Blaricum zou leiden. Dit laat zien dat uitstel het risico in zich draagt dat gemaakte afspraken over een grenscorrectie, op een later moment toch niet worden nagekomen.

5. Regionale Context

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben in hun advies aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van de regio Gooi en Vechtstreek perspectieven geschetst voor de lange, middellange en korte termijn. Het onderhavige herindelingsvoorstel betreft de korte termijn voor de regio en is bedoeld als eerste stap in de richting van het lange termijn perspectief voor de gehele regio.

Lange termijn perspectief

GS zien op lange termijn in de regio één gemeente Gooi en Vechtstreek ontstaan, dan wel een gemeente Gooi en een gemeente Vechtstreek. Dit perspectief wordt al geruime tijd door verschillende bestuurders in de regio geschetst en met 260.000 inwoners zou een gemeente Gooi en Vechtstreek ook zeker een sterke gemeente kunnen zijn. Twee belangrijke bezwaren maken een dergelijk grootschalige herindeling nu echter nog niet realistisch:

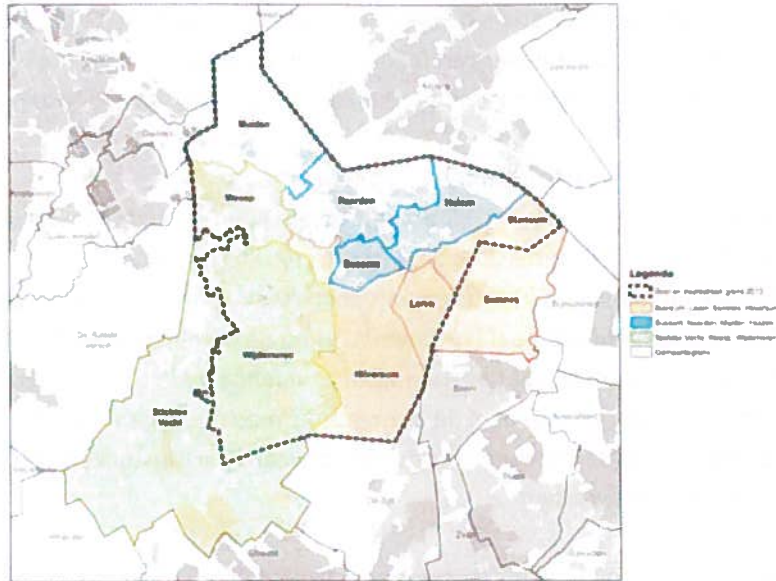
- 1) Voor een samenvoeging van de negen – of tien, indien Eemnes ook meedoet – gemeenten, bestaat nu onvoldoende draagvlak. Sommige gemeenten in de regio wensen nu immers helemaal geen herindeling, andere zien vooral op tegen een fusie met Hilversum of er speelt een combinatie van beide. Draagvlak verwerven voor een dergelijke herindeling zal daarom nog de nodige tijd vergen;
- 2) Een samenvoeging van een dergelijk groot aantal gemeenten is een organisatorische monsterklus. Het betekent dat vanuit de, in dit geval, acht ambtelijke organisaties één nieuwe moet worden gevormd, die op een heel ander schaalniveau moet gaan opereren. Dat vraagt een ander organisatie-model, competentieontwikkelingen van de meekomende medewerkers en het aantrekken van nieuwe medewerkers. Met zo'n operatie zal het vele jaren duren voordat de nieuwe gemeente haar potentiële bestuurskracht zal hebben bereikt.

GS zien daarom dat richting het lange termijn perspectief voor de regio een tussenstap gezet moet worden. Op de middellange termijn zullen één of enkele kleinere herindelingen moeten worden gerealiseerd om de bestuurskracht van gemeenten en de regio als geheel te versterken. Daarna kan worden bezien wanneer de stap naar het lange termijn perspectief opportuun is. Naar verwachting van GS zullen daar echter wel verschillende bestuursperiodes tussen zitten.

Middellange termijn perspectief

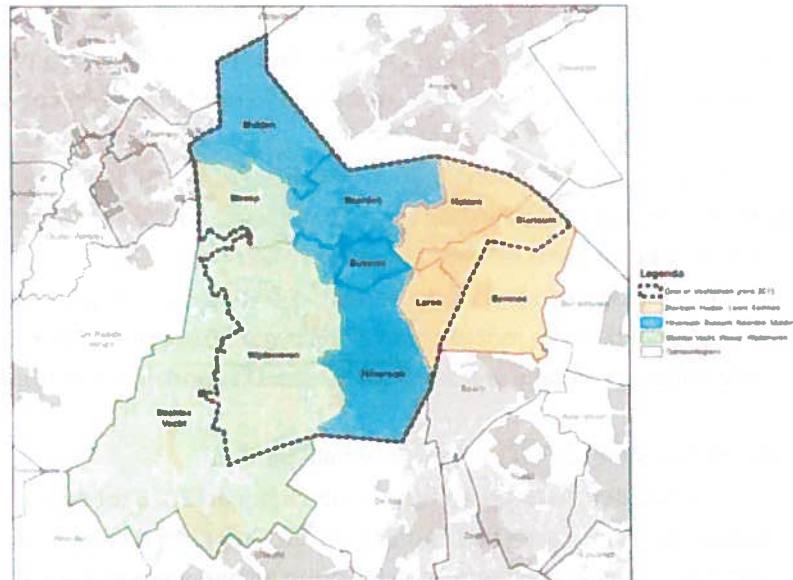
Voor de middellange termijn zien GS drie mogelijke scenario's voor de bestuurlijke toekomst van de regio Gooi en Vechtstreek. In alle drie die scenario's zullen Weesp en Wijdemerem met de Utrechtse gemeente Stichtse Vecht een intensieve samenwerking aangaan ter versterking van hun bestuurskracht. De clustering tussen de overige gemeenten maakt vervolgens het onderscheid tussen de drie scenario's:

Gooi-Noord en Gooi-Zuid
 Bussum, Huizen, Muiden en Naarden fuseren tot een gemeente Gooi-Noord en Hilversum fuseert met de BEL-gemeenten tot Gooi-Zuid. Deze beide gemeenten zullen zo'n 100.000 tot 115.000 inwoners tellen.

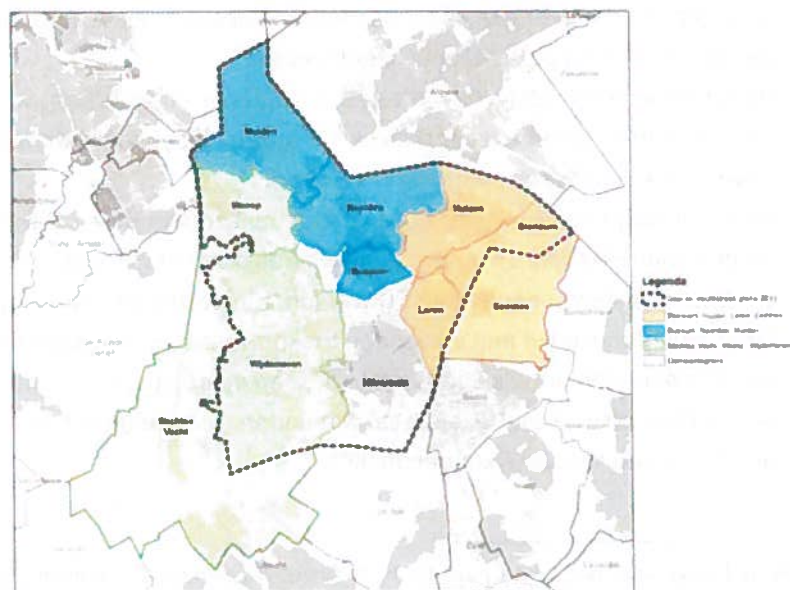
Drie Stroom

Bussum, Hilversum, Muiden en Naarden fuseren tot een grote gemeente van zo'n 140.000 inwoners. Huizen en de BEL-gemeenten intensiveren hun samenwerking en vormen dan een cluster van zo'n 70.000 inwoners.

GV-3

Bussum, Muiden en Naarden fuseren tot een gemeente van zo'n 60.000 inwoners. Huizen en de BEL-gemeenten fuseren tot een gemeente van zo'n 70.000 inwoners. Hilversum blijft zelfstandig met zo'n 85.000 inwoners.

Welk van deze drie scenario's de meeste wenselijke is voor de regio Gooi en Vechtstreek, hebben GS in hun advies aan de minister van BZK nog niet aangegeven. Zij hebben eerst een verdiepende verkenning voorgesteld en geïnitieerd. In april 2014 hebben de Verkenners dit rapport opgeleverd.²⁹

Uitkomsten rapport verdiepende verkenning

De Verkenners geven in hun rapport aan zich te kunnen vinden in het door GS geschetste lange termijnperspectief voor de Gooi en Vechtstreek. Zij zijn van mening dat de inhoudelijke en bestuurlijke uitdagingen in de Gooi en Vechtstreek een schaal van denken en werken vragen die de huidige gemeentelijke schaal (ver) overstijgt en de democratische legitimatie onder druk zet. De Verkenners concluderen dat bestuurlijke herindeling in de Gooi en Vechtstreek onvermijdelijk is om het organiserend vermogen en de doorzettingsmacht van gemeentebesturen meer in overeenstemming te brengen met de schaal waarop vraagstukken zich voordoen en oplossingen gevonden kunnen worden.

Uit de gespreksronde langs de gemeenten trekken Te Grotenhuis en Jansen de conclusie dat het grootste politieke draagvlak bestaat voor het zogenaamde GV-3 scenario. De andere scenario's krijgen op dit moment weinig tot geen steun. Daarnaast willen de gemeenten niet dat er fusie op fusie wordt gestapeld. Als er al moet worden gefuseerd, dan in één of hooguit twee stappen.

De Verkenners pleiten sterk voor een fusie van Bussum, Muiden en Naarden met ingang van 1 januari 2016 en daarom vallen ook voor hen de scenario's 'Gooi-Noord en Gooi-Zuid' en 'Drie stromen' af. Hun advies is echter niet om dan maar het GV-3 scenario te kiezen.

De Verkenners adviseren een vierde variant, die 'GV-3 met een plus' wordt genoemd. De tussenresultaten daarvan moeten eind 2015/begin 2016 via een bestuurskrachtmetering in combinatie met zelfanalyse en visitatie worden beoordeeld. Dit voorkomt vrijblijvendheid.

De variant 'GV-3 met een plus' kent zeven elementen:

1. Bussum, Muiden en Naarden fuseren per 1 januari 2016 tot één nieuwe gemeente.
2. Huizen, Blaricum, Laren en Eemnes gaan een intensief en niet-vrijblijvend samenwerkingsverband aan, waarmee de opmaat wordt gegeven voor een mogelijke fusie van deze gemeenten over 3 of 4 jaar dan wel een opgaan van deze gemeenten op (middel-)lange termijn in een nog grotere nieuwe gemeente.
3. De samenwerking tussen Stichtse Vecht, Wijdmeren en Weesp wordt niet geïntensiveerd. Wijdmeren en Weesp versterken hun bestuurskracht door intensieve samenwerking met Hilversum en met samenwerking in de regio.
4. Hilversum blijft voorlopig zelfstandig, maar niet zonder meer. Hilversum biedt zich ten eerste aan als een aantrekkelijke en op een gelijkwaardige samenwerking gerichte partner van Wijdmeren en Weesp. En ten tweede neemt Hilversum zijn positie als centrumgemeente ten volle in.
5. De gemeenten stellen met elkaar een toekomstvisie op de Gooi en Vechtstreek op, die wordt gevolgd door een ontwikkelingsstrategie, een daarbij passende inhoudelijke agenda en bindende bestuurlijke afspraken. De Regio zal wat anders georganiseerd en aangestuurd moeten worden, om dit tot een succes te kunnen maken.

²⁹ Zie de bijlage voor het rapport van Dr. H. te Grotenhuis en mr. G.J. Jansen, Gooi en Vechtstreek: regio met een plus!?', april 2014

6. Het dorpen en kleine kernenbeleid – waar Stichtse Vecht door Weesp en Wijdemeren om wordt geroemd - zal in de gehele Gooi en Vechtstreek worden ingevoerd als antwoord op de (terecht) grote gehechtheid aan de nabijheid van burgers en bestuur. En tevens als antwoord op een veranderende verhouding tussen overheid en samenleving.
7. De provincie Noord-Holland gaat een rol van meer betekenis vervullen voor de Gooi en Vechtstreek. Zij doet actief mee in de ontwikkeling en uitvoering van een regionale toekomstvisie en strategie. Zo geeft zij serieus invulling aan haar taken op het terrein van regionale economie, natuur en landschap, wonen, infrastructuur en mobiliteit, en regionale belangenbehartiging. Zij positioneert en versterkt Hilversum in haar rol van centrumgemeente. En zij maakt en bewaakt proces- en tijdsafspraken met de gemeenten om tot het (middel-)lange perspectief te komen, waarmee zij op eigentijdse wijze invulling geeft aan haar taken op het terrein van kwaliteit van het openbaar bestuur.

Kort termijn perspectief: de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden

Zoals hierboven aangegeven is de (bestuurskracht)problematiek in de gemeente Muiden zodanig urgent dat een herindeling op de kortst mogelijke termijn noodzakelijk is. Tegelijkertijd achten GS het wenselijk dat voor de regio Gooi en Vechtstreek als geheel een versterking van de bestuurskracht plaatsvindt. Nu er momentum is voor een adequate oplossing voor de gemeente Muiden op korte termijn en deze oplossing andere regionale ontwikkelingen niet in de weg staat, zo blijkt ook uit het rapport van de Verkenner, vinden GS het verdedigbaar dat voor de korte termijn wordt ingezet op een herindeling van Muiden. De fusie van de GV-3 is door GS, op verzoek van de drie gemeenten zelf, op 5 november 2013 ingezet als eerste stap voor de benodigde bestuurskrachtversterking in de regio. GS constateren dat de verdiepende verkenning van Te Grotenhuis en Jansen onder andere het advies bevat Bussum, Muiden en Naarden per 1 januari 2016 te laten fuseren als onderdeel van het middellange perspectief voor de gehele regio. De lopende arhi-procedure kan en moet worden voortgezet, zo wordt geadviseerd: *“Met de fusie komt er een bestuurskrachtversterking in het gebied, die zeer nodig en gewenst is. [...] “Het is een eerste stap in de Gooi en Vechtstreek naar onvermijdelijke schaalvergroting, die past in het lange termijn perspectief.”*³⁰

Het rapport van de Verkenner willen GS gaan benutten om met de regio in gesprek te gaan en te blijven en afspraken met elkaar te maken over de benodigde vervolgstappen. GS hebben de gemeenten gevraagd om voor 1 juli 2014 een reactie te geven op dit rapport. Na het zomerreces zullen GS op basis van het rapport van de Verkenner en de reacties van de gemeenten daarop een perspectief voor de middellange termijn vaststellen. Voor GS staat namelijk wel vast dat de fusie van deze drie gemeenten niet de eerste en meteen ook laatste stap moet zijn in het versterken van de bestuurskracht van de regio als geheel.

³⁰ Dr. H. te Grotenhuis en mr. G.J. Jansen, Gooi en Vechtstreek: regio met een plus!?, april 2014, p.31

6. Herindelingsvoorstel in detail

Om de bestuurskracht van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden te versterken wordt voorgesteld om deze gemeenten samen te laten opgaan in een nieuwe gemeente, waarvoor nu de werknaam GV-3 wordt gehanteerd.

In dit document wordt voor de gemeente die ontstaat uit de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden – op voorstel van de gemeenten zelf – de werknaam GV-3 gehanteerd. In overleg met de gemeenten stelt de provincie geen definitieve naam voor; de gemeenten hebben een proces ingericht om tot naamgeving voor de nieuwe gemeente te komen, waarbij de inwoners zullen worden gevraagd om ideeën in te zenden. In oktober/ november 2014 zullen de drie gemeenteraden besluiten over de nieuwe naam.

Beschrijving nieuwe gemeente

De nieuwe gemeente GV-3 zal ongeveer 60.000 inwoners tellen en de kernen Bussum, Muiden, Muiderberg en Naarden omvatten. Deze gemeente is gelegen in de noordwestelijke punt van de regio Gooi en Vechtstreek en vormt via de kern Muiden en de grens met Diemen een verbinding tussen het Gooi en de regio Amsterdam. De gemeente GV-3 zal ook een schakel vormen in de verbinding Amsterdam en Almere via de rijkswegen A1 en A6, de spoorverbinding Weesp – Almere en over het water van het Markermeer.

In de oriëntatie van de nieuwe gemeente zal het zwaartepunt liggen in het Gooi. Het grootste deel van de inwoners van de nieuwe gemeente woont immers in Bussum en Naarden. En Muiden heeft juist vanwege haar oriëntatie op het Gooi, gekozen voor een fusie richting het Gooi, boven een fusie in de Vechtstreek.

Grens met Weesp

Bij de vorming van de gemeente GV-3 wordt voorgesteld om de grens met Weesp zo te wijzigen dat de gebiedsontwikkeling in de Bloemendalerpolder grotendeels in de gemeente Weesp komt te liggen (het zogenoemde exploitatiegebied). Dit wordt voorgesteld om te zorgen dat de geplande bebouwing in de Bloemendalerpolder binnen de grenzen van één gemeente wordt ontwikkeld en er een ongedeelde wijk kan ontstaan.

Ten aanzien van de voorgestelde grenscorrectie is afgewogen of de Bloemendalerpolder moet worden toegevoegd aan Muiden of Weesp. GS zijn van mening dat het gebied aan de gemeente Weesp moet worden toegevoegd, waarbij de grens met de nieuwe gemeente GV-3 komt te liggen onder de verlegde A1, als een 'natuurlijke' grens tussen beide gemeenten. Uitzondering hierop vormt de zorgboerderij en het zogenaamde "Pippi Langkoushuis", deze zullen onderdeel blijven van Muiden en meegaan naar de nieuwe gemeente GV-3. Dit levert een wat bijzondere uitstulping op onder de A1, maar dit is overkomelijk en de ongedeelde wijk blijft overeind.³¹

³¹ Dit iets gewijzigde voorstel met betrekking tot het exacte grensbeloop van de nieuwe grens in de Bloemendalerpolder hebben GS opgenomen in het herindelingsadvies naar aanleiding van de ingediende zienswijzen (zie hoofdstuk 7).

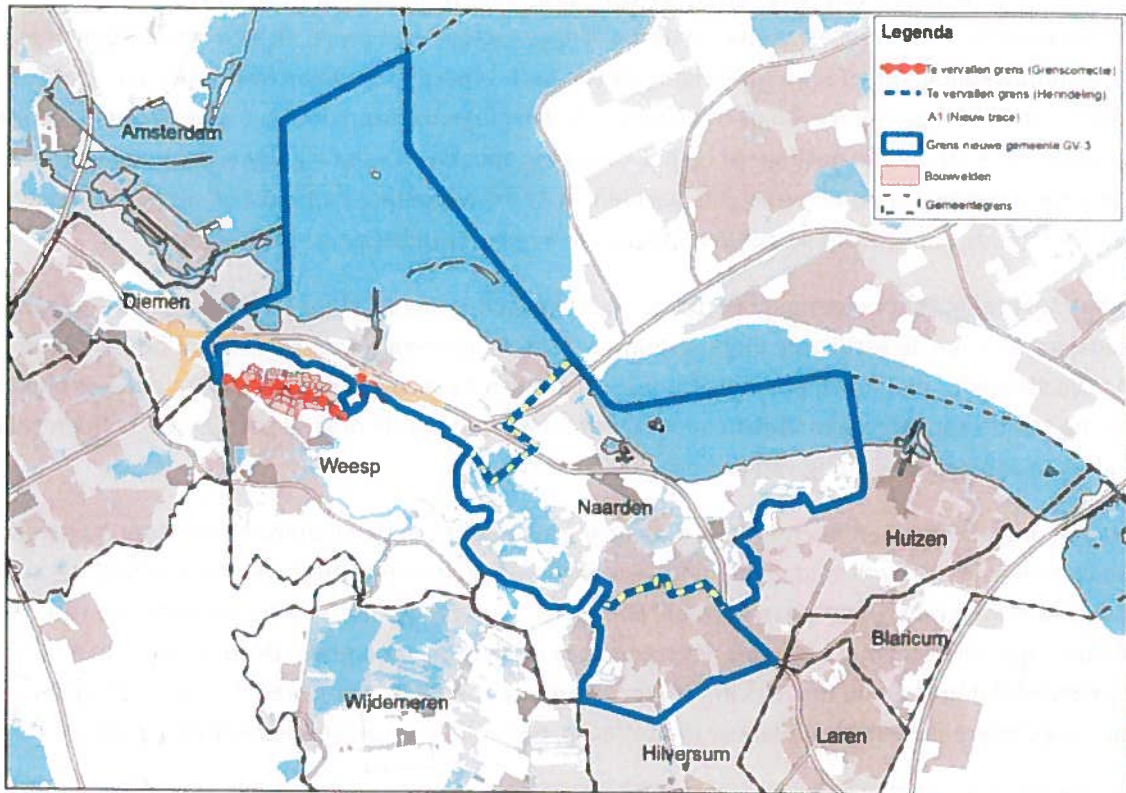
De belangrijkste reden voor deze grenscorrectie is de ruimtelijke samenhang van de nieuw te ontwikkelen wijk met de bestaande verstedelijkingsstructuur. Het project Bloemendalerpolder is stedenbouwkundig opgezet als uitbreiding van de kern Weesp. Het zwaartepunt van het maximale aantal van 2750 woningen evenals het nieuwe voorzieningencentrum met o.a. detailhandel en een nieuwe brede school zijn gesitueerd op het huidige grondgebied van de gemeente Weesp. Binnen het project is door de samenwerkende partijen in de ontwikkelfase nadrukkelijk als uitgangspunt gekozen dat de nieuwe wijk wordt gekoppeld aan een bestaande gemeentelijke kern.

In het Ruimtelijk Kader Bloemendalerpolder is de koppeling aan de gemeente Weesp als enig nabij stadshart een van de essentiële uitgangspunten. Met de gemeente Muiden bestaat deze verbinding met de stadskern niet. In de privaatrechtelijke afspraken tussen publieke en private partijen blijkt dit belang van de koppeling aan Weesp onder meer uit het feit dat de private partijen € 6 miljoen zullen bijdragen aan de verbetering van de verbinding met Weesp.

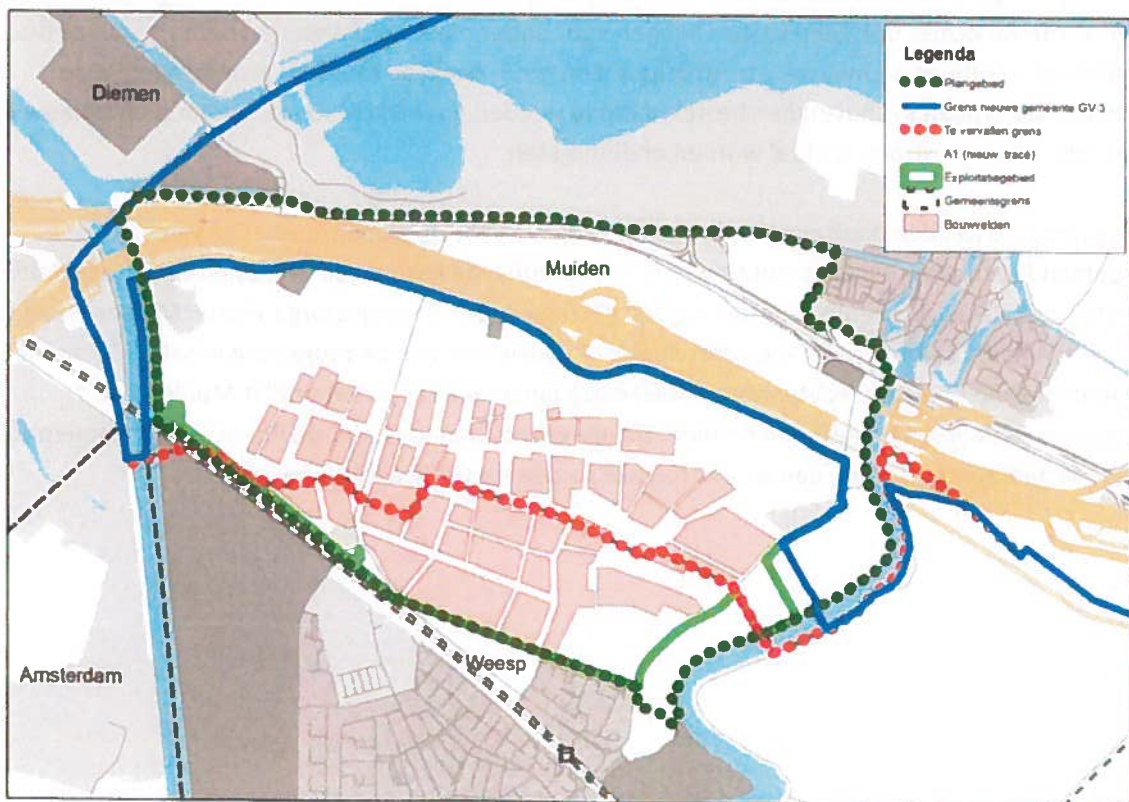
Tot slot ontwikkelt de gemeente Weesp op haar grondgebied in de Bloemendalerpolder nu reeds de nieuwbouwwijk Leeuwendeld. Beide ontwikkelingen – Leeuwendeld en Bloemendalerpolder – zullen samen een integraal geheel gaan vormen. Een keuze voor een grenscorrectie ten behoeve van Muiden, bijvoorbeeld met als grens het spoor, is in dit verband onlogisch. Dit zou bovendien betekenen dat bestaande functies in Weesp, waaronder het bedrijventerrein Nijverheidslaan en een van de gemeentelijke begraafplaatsen van Weesp, op Muidens grondgebied komen te liggen.

Voor de nieuwe gemeente GV-3 betekent deze keuze dat een deel van het grondgebied van Muiden, dat deels ontwikkeld gaat worden, niet overgaat naar de nieuw te vormen gemeente. Dit betekent derving van potentiële toekomstige inkomsten als leges en onroerende zaakbelasting. De nieuwe gemeente zal echter ook geen kosten hebben voor onder meer het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de nieuwe infrastructuur. Een groot deel van Muidens grondgebied in de Bloemendalerpolder is bovendien bestemd om te worden ontwikkeld tot recreatief groen-blauw dat door de provincie structureel zal worden onderhouden.

De gemeente Muiden heeft personele kosten gemaakt voor de planontwikkeling van de Bloemendalerpolder. De gemeente heeft in het verleden de kosten van een algemeen projectleider echter, net als de gemeente Weesp, vergoed gekregen door de projectorganisatie. Muiden heeft te maken met uitvoeringskosten die voortvloeien uit deelname aan de projectorganisatie. De provincie Noord-Holland financiert echter momenteel extra personele capaciteit omdat Muiden heeft aangegeven daaraan behoefte te hebben. Dit afwegend menen GS dat de financiële consequenties voor de gemeente Muiden, dan wel de nieuwe gemeente GV-3, acceptabel zijn.

Overzichtskaart nieuwe gemeente GV-3 (boven) en detailkaart ter plaatse van de voorgestelde grenscorrectie (onder).

Toetsing herindelingsvoorstel

In een herindelingsadvies dient de wenselijkheid van een voorgestelde herindeling te worden beoordeeld aan de hand van door de minister van BZK daarvoor gestelde criteria. Deze zijn opgenomen in het beleidskader "Gemeentelijke herindeling" dat de minister op 28 mei 2013 aan de Tweede Kamer heeft aangeboden. Het gaat om de volgende criteria:

- Draagvlak
- Interne samenhang / dorps- en kernenbeleid
- Bestuurskracht
- Duurzaamheid
- Evenwichtige regionale verhoudingen

In het navolgende wordt de voorgestelde herindeling beschreven aan de hand van deze criteria.

Draagvlak

In de beoordeling of er voor een voorgestelde herindeling voldoende draagvlak aanwezig is, wordt onderscheid gemaakt in lokaal/maatschappelijk draagvlak, bestuurlijk draagvlak en regionaal draagvlak.

Lokaal/maatschappelijk draagvlak

Het betreft hier het draagvlak onder de bevolking en maatschappelijk middenveld van de betrokken gemeenten. De beoordeling van dit draagvlak is primair een verantwoordelijkheid van de gemeenteraden als democratisch gekozen vertegenwoordigers van de lokale gemeenschappen. Het is goed gebruik dat gemeenteraden een afweging maken over de wijze waarop zij de lokale samenleving betrekken bij het bepalen van hun standpunt ten aanzien van een herindeling. Daarbij vindt dan ook een toetsing van het lokaal/maatschappelijk draagvlak plaats.

Ook in het geval dat de provincie een herindelingsprocedure initieert, zoals in dit geval, is het aan de raden van de betrokken gemeenten om te bepalen hoe het lokaal/maatschappelijk draagvlak wordt beoordeeld. De provincie Noord-Holland heeft in het kader van deze herindelingsprocedure dan ook geen aparte bijeenkomsten georganiseerd. Van de betrokken gemeenten heeft alleen de gemeente Bussum een avond georganiseerd voor bewoners. Deze vond plaats op 23 september 2013. Van de 30 tot 35 aanwezige inwoners bleek het grootste deel zich te kunnen vinden in de door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland voorgestelde bestuurlijke toekomst van de regio.

De raad van Naarden heeft afgewogen dat een bewonersraadpleging niet noodzakelijk was. In het voorgaande traject heeft er een uitgebreide bewonersraadpleging plaatsgevonden en de door GS voorgestelde samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden sluit voor wat betreft de gemeente Naarden, goed aan bij hetgeen toen al op draagvlak in Naarden kon rekenen.

Het standpunt van Muiden is evenals dat van Naarden niet gewijzigd ten aanzien van de eerdere herindelingsprocedure. Het is daarom begrijpelijk dat de raad van Muiden geen meerwaarde heeft gezien in het raadplegen van de bevolking.

De drie gemeenten gezamenlijk betrekken, sinds GS de arhi-procedure zijn gestart, de inwoners zoveel mogelijk bij het fusietraject, bijvoorbeeld door het houden van een digitale enquête en inspraakbijeenkomsten. Zo is er op 14 mei 2014 een bijeenkomst georganiseerd voor alle belangstellenden over hoe de nieuwe gemeente er uit moet komen te zien. De gemeenten gaan samen met de inwoners, instellingen en organisaties aan de slag om te komen tot een visie die de koers bepaalt voor de nieuwe gemeente.

De voorgestelde herindeling heeft voor Weesp een dusdanig geringe impact dat ook hier is afgezien van een (aanvullende) bevolkingsraadpleging.

Tot slot is het goed om te vermelden dat er slechts één inwoner (van Bussum) heeft gereageerd op het herindelingsontwerp. De inwoners van de gemeente Muiden die door de voorgestelde grenscorrectie zouden overgaan naar de gemeente Weesp in plaats van naar de nieuwe gemeente GV-3, zijn per brief geïnformeerd door de gemeente Muiden over het herindelingsvoorstel. Daarbij is aangegeven dat zij een zienswijze konden indienen. Het betreft 27 adressen (veelal woonboten). GS hebben van geen van hen een zienswijze ontvangen.

Bestuurlijk draagvlak

Bij het bestuurlijk draagvlak gaat het om de standpunten van de betrokken gemeenteraden. In dit geval gaat het dan om Bussum, Muiden, Naarden en Weesp. Op basis van de zienswijzen op het conceptadvies van GS aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp, op basis van de gesprekken met de raden in de overlegfase van deze herindelingsprocedure en op basis van de ingediende zienswijzen op het herindelingsontwerp is te beoordelen of er voldoende draagvlak is voor de voorgestelde herindeling.

Alle vier de gemeenteraden kunnen instemmen met de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden. Ook uit de ingediende zienswijzen blijkt groot draagvlak voor de fusie van de GV-3. Ten aanzien van het wijzigen van de grens met Weesp zijn de betrokken gemeenten verdeeld.

Bussum stelde zich ten tijde van het opstellen van het herindelingsontwerp op het standpunt dat de nieuwe gemeente GV-3 voldoende bestuurskrachtig is om bij te dragen aan de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder. Bussum onderschreef de inhoudelijke onderbouwing van GS ten aanzien van de grenswijziging. De raad vreesde dat discussie over de grenswijziging, als gevolg van de weerstand bij Muiden, de herindeling als geheel vertraagt. In de zienswijze op het herindelingsontwerp wijst de raad van Bussum de grenscorrectie af. In hoofdstuk zeven zal worden ingegaan op de zienswijze.

Muiden is tegen de voorgestelde grenswijziging, omdat zij het betreffende deel van het grondgebied niet wil afstaan. Muiden onderschrijft in verschillende overleggen dat het onwenselijk is om een gemeentegrens een woonwijk te laten doorsnijden, maar kan zich niet vinden in de door GS voorgestelde oplossing. Muiden wil namelijk graag betrokken blijven bij de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder en wil graag de zorgboerderij en de monumentale kringenwetboerderij behouden voor de kern Muiden. De raad van Muiden stond daarom aan het begin van de arhi-procedure een andere oplossing voor om het probleem op te lossen van een gemeentegrens die de nieuwe wijk doorsnijdt. De raad wilde namelijk dat Weesp in de samenvoeging met Bussum, Muiden

en Naarden wordt betrokken³². In haarzienswijze wordt de grenscorrectie door de raad van Muiden ten stelligste ontraden (zie hoofdstuk 7).

Naarden wenst geen grenscorrectie. De raad ziet meerwaarde in het betrokken blijven van de nieuwe gemeente GV-3 bij de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder. Verder vreest Naarden dat het betrekken van de discussie over de grenscorrectie vertragend werkt op het herindelingsproces. Ook in de zienswijze wordt de grenscorrectie door de gemeenteraad van Naarden ontraden (zie hoofdstuk 7).

Weesp is voorstander van de grenswijziging. De gemeente ziet in de grenswijziging een kans om een ongedeelde wijk te realiseren en het exploitatiegebied door één gemeente integraal te laten ontwikkelen en beheren. Ook dit komt terug in de door de gemeenteraad van Weesp ingediende zienswijze op het herindelingsontwerp (zie hoofdstuk 7).

Met deze standpunten ligt, in de visie van GS, het bestuurlijk draagvlak voor de voorgestelde grenscorrectie verdeeld. Bussum, Muiden en Weesp deelden in eerste instantie de mening dat het onwenselijk is om de te ontwikkelen wijk te laten doorsnijden door een gemeentegrens. Naarden vond dit niet zodanig problematisch dat daarvoor nu een grenscorrectie noodzakelijk is. Muiden deelde echter niet de door GS voorgestelde oplossing en de andere drie gemeenten waren het tijdens het opstellen van het herindelingsontwerp niet eens met het door Muiden voorgestelde alternatief (Weesp in de samenvoeging betrekken). De oplossing van Muiden zou naar inschatting van GS leiden tot onvoldoende draagvlak voor de herindeling als geheel.

GS zijn van mening dat de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden de grootste impact heeft en daarom het zwaarst moet wegen. Deze samenvoeging wordt unaniem gesteund. Ten aanzien van de grenscorrectie – zijn er onder de vier gemeenten twee verschillende visies.

GS kunnen zich niet vinden in de stelling dat het betrekken van de grenscorrectie in deze procedure de herindeling als geheel vertraagt. Hierdoor is er weliswaar meer discussie over het herindelingsvoorstel dat GS doen, maar dat betekent niet dat de procedure hierdoor vertraagt. Alleen in het geval aanvullend overleg of nader onderzoek ertoe zou kunnen leiden dat het draagvlak voor het voorstel groter wordt, zou een verlengde procedure zinvol zijn. In dat geval is een herindeling per 1 januari 2016 niet meer haalbaar, waardoor de gevreesde vertraging zou optreden. In hoofdstuk zeven zal in worden gegaan op de zienswijzen die zijn ingediend over de grenscorrectie.

Er zal verschil van inzicht blijven bestaan en daarom dient er een knoop te worden doorgesneden. Met dit herindelingsadvies doen GS precies dat, omwille van het creëren van duidelijkheid over de (bestuurlijke) toekomst van de Bloemendalerpolder.

Regionaal draagvlak

De voorgestelde herindeling maakt onderdeel uit van een traject om voor de regio als geheel een versterking van de bestuurskracht te realiseren. Zoals in het voorgaande is geschetst, loopt dit proces door; parallel aan de realisatie van deze herindeling. Blijkens de zienswijzen van de gemeenten op

³² Uitgesproken in de consultatie in het kader van het advies van GS aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp, verwoordt in een unaniem aangenomen motie d.d. 21 november 2013 over het herindelingsproces en benoemd in het Arhi-overleg op 10 januari 2014.

het concept advies van GS aan de minister van BZK over de bestuurlijke toekomst van de regio, is er bij de elf³³ gemeenten in de regio brede steun voor deze ingezette koers. Alleen de gemeente Huizen deelt expliciet niet het door GS geschetste lange termijn perspectief, maar zij kan zich wel vinden in het perspectief voor de korte termijn: de nu voorgestelde samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden, inclusief grenswijziging met Weesp. Dat hebben zij wederom bevestigd in hun zienswijze op het herindelingsontwerp.

Verder heeft Hilversum reserves bij de herindeling voor de korte termijn. Zij vreest, blijkt ook uit haar zienswijze op het herindelingsontwerp, dat deze minder bestuurskrachtversterking voor de regio oplevert dan er mogelijk is en dat het regionale proces na de realisatie van de herindeling stilvalt. De nieuwe gemeente GV-3 zal dan, zo verwacht Hilversum, de eerste tijd vooral bezig zijn om de eigen organisatie op orde te brengen en het eigen beleid te harmoniseren. GS erkennen dit risico, maar constateren tegelijkertijd dat er op dit moment onvoldoende draagvlak is voor verdergaande stappen, zoals Hilversum wenst.

Conclusie: De beoordeling van het lokaal, bestuurlijk en regionaal draagvlak in samenhang beschouwend, constateren GS dat de voorgestelde herindeling hoofdzakelijk brede steun heeft.

Interne Samenhang / dorps- en kernenbeleid

Een nieuw te vormen gemeente dient meer te zijn dan een administratieve eenheid. Bij dit criterium wordt daarom beoordeeld of de nieuwe gemeente een samenhangend geheel is waarin de samenstellende delen iets aan elkaar toevoegen. Met dorps- en kernenbeleid kan de afstand tussen bewoners en bestuur worden verkleind.

Bussum en Naarden vormen al geruime tijd feitelijk één gemeenschap. De kernen lopen in elkaar over en er is daardoor sprake van één stedelijk geheel. Sociaal-economisch lijken de beide gemeenten sterk op elkaar. De kern Muiderberg vertoont qua bevolkingssamenstelling sterke overeenkomsten met Bussum en Naarden, de kern Muiden wijkt daar iets van af.

In het advies van de heer Winsemius is voor de regio een scheiding tussen 'Water en Zand' voorgesteld; een onderscheid tussen de Vechtstreek en het Gooi. De huidige gemeente Muiden ligt als enige gemeente in de regio op die grens tussen Water en Zand, waar de andere gemeenten veel duidelijker aan de ene of andere kant liggen. De kern Muiden is als vestingstad aan de Vecht de poort tot de Vechtstreek en de kern Muiderberg heeft met haar ligging op het zand een oriëntatie op het Gooi.

Bussum, Muiden en Naarden delen met elkaar de opgave van het behouden van voorzieningen en het inspelen op vergrijzing van de bevolking. Buiten de ontwikkeling van het KNSF-terrein, zijn er in de nieuwe gemeente geen grote woningbouwontwikkelingen, waardoor de nieuwe gemeente GV-3 grotendeels een beheergemeente zal zijn. De drie gemeenten voeren hun huidige taken in het sociaal domein al gezamenlijk uit en zullen ook de nieuwe taken in het sociaal domein met één gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie oppakken.

³³ Bedoeld worden de negen Noord-Hollandse gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en de Utrechtse gemeenten Eemnes en Stichtse Vecht.

Door de voorgestelde grenswijziging met Weesp zal de interne samenhang van de nieuw te vormen gemeente GV-3 verder toenemen. Er wordt daarmee immers voorkomen dat een deel van de bebouwing in de Bloemendalerpolder onderdeel is van de nieuwe gemeente, maar feitelijk meer is georiënteerd op Weesp. In de ogen van GS is de grenswijziging ook voor Weesp positief. De toekomstige bewoners van het betreffende gebied kunnen participeren in de gemeente Weesp, waardoor voorzieningen in de nieuwe wijk optimaal kunnen worden afgestemd op de behoeften van de bewoners.

De gemeenten Bussum, Muiden en Naarden hebben nu geen traditie ten aanzien van dorps- en kernenbeleid. Alleen Muiden heeft immers meer dan één (dorps)kern. De nieuwe gemeente GV-3 kan natuurlijk wel dergelijk beleid gaan ontwikkelen om de door de fusie toenemende afstand tussen burger en bestuur op te vangen.

Conclusie: De interne samenhang van de nieuw te vormen gemeente GV-3 beoordelen GS als sterk, in het bijzonder ten aanzien van Bussum en Naarden, die al bijna één stedelijk geheel vormen. Ook de (toekomstige) interne samenhang van de gemeente Weesp zal toenemen als gevolg van de voorgestelde grenscorrectie. Dorps- en kernenbeleid is nu niet sterk ontwikkeld, maar kan door de nieuwe gemeente worden opgezet.

Bestuurskracht

Bij dit criterium gaat het om de vraag of de nieuwe gemeente voldoende in staat moet worden geacht om haar maatschappelijke opgaven effectief op te pakken, of zij voldoende slagvaardig kan optreden en of zij voldoende kennis en kunde kan aantrekken om een volwaardige counterpart te zijn voor maatschappelijke partners.

Met ongeveer 60.000 inwoners zal de nieuwe gemeente GV-3 voldoende omvang hebben om een organisatie te bouwen waarin basale maatschappelijke opgaven efficiënt en effectief kunnen worden opgepakt. Er zal een robuuste organisatie kunnen worden gebouwd waarin continuïteit is gewaarborgd en waarin voldoende specialistische kennis kan worden aangetrokken. De nieuwe gemeente zal dan ook goede dienstverlening kunnen bieden aan inwoners en bedrijven.

Of de nieuwe gemeente hiermee voldoende bestuurskrachtig is om ook in de regio en daar buiten strategisch effectief te kunnen opereren, is moeilijker in te schatten. Met de gehele regio ligt de nieuwe gemeente GV-3 immers nog steeds ingeklemd tussen grote – en krachtige – gemeenten als Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht. Daarbij zijn er belangrijke bovenregionale en landelijke opgaven op het gebied van economie, mobiliteit en recreatie die de belangen van de regio en de nieuwe gemeente raken.

In dat krachtenveld is voor een effectieve belangenbehartiging van de inwoners van de nieuwe gemeente, een krachtige samenwerking in de regio noodzakelijk. De schaal van 60.000 inwoners zal namelijk te klein zijn om de nieuwe gemeente GV-3 individueel haar belangen effectief te laten verdedigen in het bovenregionale en nationale krachten spel. Nu is immers Hilversum daartoe ook al

niet optimaal in staat. In de toekomst zal moeten blijken of die benodigde samenwerking gerealiseerd kan worden³⁴ en of zij effectief is.

De ontwikkeling van het KNSF terrein is een belangrijke grote opgave binnen de grenzen van de nieuwe gemeente. Dit project lijkt door recente afspraken grotendeels op de rit te staan, waarmee de benodigde bestuurskracht om dit verder af te ronden, aanwezig mag worden geacht in de nieuwe gemeente.

Conclusie: GS beoordelen de bestuurskracht van de nieuwe gemeente GV-3 als voldoende. Zij zal voldoende zijn toegerust voor het oppakken van lokale en regionale opgaven. Aanvullend daarop pleiten Te Grotenhuis en Jansen voor de variant 'GV-3 met een plus' (zie hiervoor) om de bestuurskracht van de regio als geheel, naast de fusie van de GV-3 als eerste stap, verder te versterken.

Duurzaamheid

De beoordeling van de duurzaamheid van een herindeling betreft de vraag of de nieuw te vormen gemeente niet binnen afzienbare tijd opnieuw in een herindeling zal worden betrokken.

Zoals hiervoor is aangegeven, is de voorgestelde herindeling de eerste stap in een traject om de bestuurskracht van de regio Gooi en Vechtstreek en de inliggende gemeenten te versterken. In het bijzonder voor de gemeente Muiden is de urgentie van versterking van de bestuurskracht hoog. Om die reden hebben GS voorgesteld om Muiden op korte termijn te laten fuseren met Bussum en Naarden.

In één van de drie scenario's voor de middellange termijn zal de fusie van de drie gemeenten ook langere tijd meegaan, in de twee andere scenario's zou op afzienbare termijn een nieuwe fusie aan de orde zijn (met Hilversum of Huizen). Zoals eerder vermeld, adviseren de Verkenners voor de middellange termijn een variant op het scenario waarin de fusie van Bussum, Muiden en Naarden langere tijd meegaat.

Welk scenario het toekomstperspectief wordt voor de regio en op welke termijn dit gerealiseerd zou moeten worden, is nog niet vastgelegd. Indien dit zou moeten worden afgewacht, zou een grootschaliger herindeling op zijn vroegst gerealiseerd kunnen zijn per 1 januari 2017, afhankelijk van het draagvlak dat daarvoor dan aanwezig is. De samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden zou echter al kunnen worden gerealiseerd per 1 januari 2016 en heeft door het aanwezige brede draagvlak hiervoor, een grote kans van slagen.

De hoge urgentie van de problematiek in Muiden rechtvaardigt naar de mening van GS een nuancering ten aanzien van de duurzaamheid van de voorgestelde herindeling. Daarbij verwijzen GS naar het beleidskader gemeentelijke herindeling dat de minister van BZK op 28 mei 2013 aan de

³⁴ In de verdiepende verkenning die Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben ingezet voor het middellange termijn perspectief komt het aspect van samenwerking ten aanzien van strategische belangenbehartiging ook duidelijk naar voren.

Tweede Kamer heeft aangeboden. Hierin is gesteld dat het criterium duurzaamheid gerelativeerd kan worden als er urgente problematiek is die om een spoedige oplossing vraagt en er voor een duurzame oplossing nog geen voldoende draagvlak is. Deze nuancering is door de minister van BZK ook aangehaald in zijn brief d.d. 12 december 2013 aan GS waarin hij reageert op het advies van GS over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp en de regio.³⁵

Conclusie: GS beoordelen de duurzaamheid van de voorgestelde herindeling, gegeven de urgentie van de problematiek in Muiden, als voldoende.

Evenwichtige regionale verhoudingen

Een nieuw te vormen gemeente dient goede samenwerkingsrelaties te kunnen opbouwen met andere gemeenten in de regio. Onderdeel daarvan zijn de krachtsverhoudingen tussen de gemeenten in de regio.

De nieuwe gemeente GV-3 zal met haar 60.000 inwoners de één na grootste gemeente in de regio Gooi en Vechtstreek worden, na Hilversum (ongeveer 86.000 inwoners). Zij neemt daarmee in de rangorde de plaats over van Huizen (ongeveer 41.000 inwoners). De onderlinge verhoudingen binnen de regio zullen hiermee naar verwachting enigszins wijzigen. De verschillen tussen de grootste drie gemeenten worden immers kleiner en het aantal gemeenten in de regio neemt door de samenvoeging af.

Doordat Weesp en Wijdmeren zich in hun samenwerkingsrelaties steeds meer op Stichtse Vecht oriënteren, of mogelijk naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen en het rapport van de Verkenners meer richting Hilversum trekken, zal het zwaartepunt van de samenwerking binnen het Gooi nadrukkelijker komen te liggen bij de grote drie. De BEL-gemeenten werken intensief met elkaar samen en oriënteren zich verder op uitbreiding van de samenwerking met Huizen. Dit wordt ook geadviseerd door de Verkenners.

De grote drie zullen door de samenvoeging meer gelijkwaardig aan elkaar worden en zullen ook meer op elkaar zijn aangewezen. Het is echter moeilijk te voorspellen of dit in het geval van de Gooi en Vechtstreek leidt tot een sterkere samenwerking of juist tot een moeizamere samenwerking. De regio heeft immers geen sterk 'track record' ten aanzien van samenwerken en elkaar dingen gunnen. Door het gelijkwaardiger worden van de gemeenten zal de positie van Hilversum als centrumgemeente ook minder vanzelfsprekend zijn.

GS zien in de veranderende verhoudingen een kans voor de gemeenten om nader tot elkaar te komen en zijn zich ervan bewust dat het ook een risico heeft dat het juist tot verdere verstarring van de relaties leidt. Daarom is de verdiepende verkenning op de scenario's voor de middellange termijn uitgevoerd en zullen vervolgstappen nodig zijn.

³⁵ Reactie van de minister dd. 12 december 2013 op het advies van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de bestuurlijke toekomst van de Gooi en Vechtstreek (kenmerk: 2013-0000722079).

Conclusie: Naar ons oordeel biedt de herindeling goede mogelijkheden om tot positieve samenwerkingsrelaties en evenwichtige verhoudingen in de regio te komen. Het advies van de Verkenners duidt daar ook op. De Verkenners concludeerden dat er groot politiek draagvlak bestaat voor de samenvoeging van Bussum, Muiden en Weesp en dat deze fusie een bijdrage kan leveren aan meer evenwichtige regionale verhoudingen.

Financiële positie nieuwe gemeente

Hoewel geen verplicht onderdeel van een herindelingsadvies, is het gebruikelijk dat GS ook een inschatting geven van de financiële positie van een nieuw te vormen gemeente. Dat verbreedt de beoordeling van de wenselijkheid van een herindeling.

Ten aanzien van de vorming van de nieuwe gemeente GV-3 kan worden gesteld dat Muiden een financieel zwakke gemeente is. Omdat zij verhoudingsgewijs klein is in relatie tot Bussum en Naarden, zal het effect op de financiële positie van de nieuwe gemeente meevallen. De financiële positie van Bussum en Naarden is op dit moment voldoende tot goed en daarmee zal naar verwachting de nieuwe gemeente ook beginnen met een goede financiële positie. Er zijn enkele financiële risico's ten aanzien van het onderhoud van de kapitaalgoederen die de nieuwe gemeente meeneemt vanuit Bussum, Naarden en vooral Muiden. De weerstandscapaciteit van Bussum en Naarden is echter nog voldoende om dit op te kunnen vangen. Bovendien biedt de samenvoeging tot een nieuwe gemeente ook weer kansen om deze risico's goed te beheersen. Over het geheel gezien concluderen GS daarom dat de financiële uitgangspositie voor de nieuwe gemeente GV-3 gezond is te noemen. Voor een uitgebreide analyse wordt verwezen naar de bijlagen³⁶.

Bij de beoordeling van de financiële positie van de nieuwe gemeente GV-3 dient ook de afwikkeling van het KNSF dossier in ogenschouw genomen te worden. De gemeente Muiden is namelijk door een gerechtelijke uitspraak schadeplichtig aan de ontwikkelaar van het KNSF terrein. De hoogte van de schadevergoeding die Muiden aan de ontwikkelaar zou moeten uitkeren, dient nog te worden vastgesteld, maar kan in potentie een zeer nadelig effect hebben op de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente GV-3. Om die reden dienen er twee opmerkingen te worden gemaakt.

- 1) De gemeenten Bussum en Naarden hebben, vanwege de onzekerheid over de hoogte van de schadevergoeding die Muiden moet betalen, als voorwaarde voor de samenvoeging gesteld dat een regeling wordt getroffen die voorkomt dat de inwoners van Bussum en Naarden onevenredig bijdragen aan de schade die Muiden moet vergoeden. Hierbij hebben zij verwezen naar de regeling die is opgenomen in het amendement Van Beek (Kamerstukken 32 280, nr. 10), dat door de Tweede Kamer in 2012 is aangenomen op het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bussum, Muiden, Naarden en Weesp. Door het verwerpen van het wetsvoorstel is ook deze regeling verworpen. GS achten het wenselijk dat een dergelijke regeling ook weer wordt opgenomen in een nieuw wetsvoorstel dat de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden zal regelen. GS zijn in dat verband blij met de toezegging van de minister van BZK dat hij sympathiek staat tegenover het opnemen van een dergelijke regeling³⁷.

³⁶ Financiële positie van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden en vooruitblik naar de fusiegemeente

³⁷ Reactie van de minister dd. 12 december 2013 op het advies van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de bestuurlijke toekomst van de Gooi en Vechtstreek (kenmerk: 2013-0000722079).

- 2) Tussen gemeente, provincie, rijk en ontwikkelaar is een hoofdlijnenakkoord gesloten om langs minnelijke weg een oplossing te vinden voor de schadevergoeding. Daarin zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het KNSF-terrein en is tevens een financieel arrangement afgesproken waarmee de schadeclaim van de ontwikkelaar aan Muiden, van tafel is. De gemeenteraad van Muiden heeft ingestemd met dit hoofdlijnenakkoord en een daaruit voortvloeiend ambitiedocument, alsmede een vaststellingsovereenkomst inzake de ontwikkeling van het terrein de Krijgsman.

Een en ander heeft financiële consequenties voor de begrotingen 2014 en 2015 van Muiden. Vanwege deze besluiten wordt voor de begroting 2014 een nadelig resultaat verwacht van ruim € 13,8 miljoen en voor de jaren daarna ruim € 1 miljoen structureel. Aangaande de ontwikkelperiode is een totaal tekort geraamd van circa € 29 miljoen.

Duidelijk is dat de gemeente Muiden (en ook de nieuwe gemeente) deze lasten niet zelf kan dragen. Daarom heeft Muiden een verzoek bij de fondsbeheerders ingediend voor aanvullende (eenmalige) steun uit het Gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet voor het begrotingsjaar 2015. Met deze aanvullende uitkering zou de gemeente Muiden op 1 januari 2016 'schoon' kunnen opgaan in de nieuw te vormen gemeente.

Indien deze opzet slaagt, is een regeling zoals in het hiervoor genoemde amendement Van Beek de facto niet meer noodzakelijk. Uitsluitel over het al dan niet slagen van het hoofdlijnenakkoord en het financieel gezond maken van Muiden, zal echter naar verwachting pas komen nadat de minister een herindelingsregeling in procedure brengt. Om die reden achten GS het wenselijk dat in de wet die de samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden regelt, hoe dan ook een regeling wordt opgenomen in lijn met het amendement Van Beek.

7. Ter inzage legging

In dit hoofdstuk wordt de ter inzage legging van het Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp uiteengezet. Allereerst wordt de procedure van de ter inzage legging beschreven. Vervolgens zal worden ingegaan op de ingebrachte zienswijzen. In het eindoordeel geven GS antwoord op de vraag in hoeverre de zienswijzen aanleiding geven tot aanpassing van het voorstel tot samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden en de grenscorrectie tussen Muiden en Weesp.

Procedure

GS hebben op 28 januari 2014 het Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp vastgesteld. Op 29 januari 2014 hebben GS het herindelingsontwerp per brief verzonden aan de vier bij de arhi-procedure betrokken gemeenten (zowel de colleges als de raden) en de Minister van BZK. GS hebben het herindelingsontwerp tevens verzonden aan de colleges van de omliggende gemeenten, te weten, Almere, Amsterdam, De Ronde Venen en Diemen, de colleges van de andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek, de colleges van de Utrechtse gemeenten Stichtse Vecht en Eemnes en het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht.

GS hebben de colleges van Bussum, Muiden, Naarden en Weesp verzocht om het herindelingsontwerp, conform de voorschriften van de Wet arhi, binnen twee weken na ontvangst voor een ieder ter inzage te leggen. De gemeenten hebben het herindelingsontwerp vanaf 6 februari 2014 ter inzage gelegd en dit kenbaar gemaakt.

In verband met het twee weken later verschijnen van het rapport van de Verkenners over het middellange termijn perspectief van de regio Gooi en Vechtstreek, hebben GS besloten de termijn voor het indienen van zienswijzen voor een ieder met twee weken te verlengen. Op deze manier kon een ieder, net als de gemeenteraden van de vier bij de arhi-procedure betrokken gemeenten tot 1 mei 2014 zijn zienswijze kenbaar maken.

GS hebben het herindelingsontwerp tevens op de website geplaatst en een persbericht uit laten gaan. Het herindelingsontwerp kon ook vanaf de website worden gedownload.

Zienschwijzen van een ieder

In deze paragraaf wordt ingegaan op de zienschwijzen van een ieder. De zienschwijze wordt kort samengevat en daarna volgt de reactie van GS op de zienschwijze. In totaal zijn 3 zienschwijzen ontvangen van respectievelijk twee buurgemeenten en één inwoner van Bussum. Deze zienschwijzen zijn als bijlage bij dit herindelingsadvies gevoegd.

Zienschwijze college van B&W en raad gemeente Huizen d.d. 3 april 2014

Men geeft aan in te kunnen stemmen met de fusie van Bussum, Muiden en Naarden, omdat die een goede oplossing kan bieden voor de bestuurskrachtproblemen van de gemeente Muiden. Tevens geeft het gemeentebestuur te kennen de grenscorrectie met Weesp logisch te vinden.

Daarnaast wordt gesteld dat voorliggend voorstel ook zou moeten voorzien in een nieuwe grens tussen Naarden en Huizen (Bestevaer) en tussen Bussum en Huizen (Lothariuslaan). GS wordt verzocht om met de betrokken gemeenten te bezien in hoeverre deze grenscorrecties toch kunnen worden meegenomen in de huidige arhi-procedure.

Reactie GS

Wij zijn erkentelijk voor de steun van de gemeenteraad en het college van Huizen voor de fusie van Bussum, Muiden en Naarden en de steun voor de grenscorrectie met Weesp.

De door Huizen gewenste grenscorrecties kunnen wij echter niet meenemen in onderhavige arhi-procedure. Dat zou namelijk betekenen dat de gewenste fusiedatum van 1 januari 2016 niet meer kan worden gehaald, waardoor een oplossing voor de urgente bestuurskrachtproblematiek van Muiden langer op zich laat wachten.

Allereerst is de gemeente Huizen zelf niet betrokken in deze arhi-procedure. In artikel 8 van de Wet arhi staat dat in het open overleg met de betrokken gemeenten wordt gesproken. Huizen is niet betrokken geweest in deze fase van open overleg. De door de gemeente gewenste grenscorrecties zijn ook niet besproken met de andere vier gemeenten.

Ten tweede is er geen bestuurlijk draagvlak voor de door Huizen voorgestelde grenscorrecties. Uit de zienschwijzen van de gemeenteraden van Bussum, Muiden en Naarden blijkt namelijk dat deze drie gemeenten de door Huizen voorgestelde grenscorrecties afwijzen.

Tot slot is het maatschappelijk draagvlak voor de door Huizen voorgestelde grenscorrecties onbekend. De grenscorrecties met Huizen maken immers geen onderdeel uit van het herindelingsontwerp en men kan er dus niet op reageren tijdens de ter inzage legging. De bewoners en belanghebbenden van het betrokken gebied konden derhalve geen opvatting kenbaar maken over hun steun voor of weerstand tegen de grenscorrectie.

Het meenemen van de door Huizen voorgestelde grenscorrecties zou betekenen dat de huidige arhi-procedure opnieuw gedaan moet worden om een aantal processtappen (de fase van open overleg inclusief Huizen en het meenemen van deze grenscorrecties in het herindelingsontwerp cq. een aanvullende zienschwijzenprocedure rondom deze grenscorrecties met Huizen) over te doen. Dit zou betekenen dat de fusiedatum van 1-1-2016 niet meer gehaald kan worden.

Gegeven vorenstaande komen wij niet tegemoet aan het verzoek van Huizen over de grenscorrecties. Zoals wij in onze nota van antwoord bij het definitieve advies aan de minister van BZK hebben geschetst, staat het de gemeenten uiteraard vrij om – buiten de grenscorrectie die onderdeel uitmaakt van de nu voorliggende arhi-procedure – zelf in overleg te treden over andere gewenste grenscorrecties. Die kunnen dan op zijn vroegst per 1-1-2017 in werking treden als de gemeenten samen tot een gedragen voorstel komen.

Zienswijze college van B&W gemeente Hilversum d.d. 29 april 2014

Het college van B&W deelt de conclusie van ons college dat de bestuurskracht van de regio Gooi en Vechtstreek moet worden versterkt teneinde de belangen van de inwoners van deze regio in het krachtenveld met de vier grote steden Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht adequaat te kunnen behartigen. Men ziet de meerwaarde van samen optrekken bij grote opgaven zoals mobiliteit, spoorverbinding, woningbouw, economie en werkgelegenheid en behoud van natuur en landschap.

Het dagelijks bestuur van Hilversum ziet de noodzakelijke bestuurskracht adequaat versterkt worden indien Hilversum aanhaakt bij de voorgestelde fusie van Bussum, Muiden en Naarden. Naar zijn mening draagt een fusie zonder Hilversum niet of te weinig bij aan het versterken van de bestuurskracht. Daarbij wordt onderkend dat een samenvoeging van 'de drie' voor de individuele gemeenten versterkend kan werken. Echter, het college meent dat de voorgestelde fusie geen toegevoegde waarde voor de regio als totaal heeft. Men verzoekt dan ook om de gestarte arhi-procedure niet verder te voeren en in plaats daarvan in het belang van de regio in te zetten op herindeling van Muiden, Naarden, Bussum én Hilversum.

Reactie GS

Wij zijn het college van B&W van Hilversum erkentelijk voor de ingediende zienswijze. Daarin lezen wij een ondersteuning voor de overtuiging van ons college van de noodzakelijkheid van bestuurskrachtversterking in de regio Gooi en Vechtstreek. Wij constateren echter dat het dagelijks bestuur van Hilversum de voorgestelde fusie niet ver genoeg vindt gaan. Men ziet graag de eigen gemeente toegevoegd in een nieuw te starten arhi-procedure.

Ons college kan zich niet vinden in de door Hilversum voorgestelde oplossingsrichting. Dat heeft een tweetal redenen. Vooraleerst leidt het voorstel van de gemeente tot vertraging. De beoogde ingangsdatum van de fusie – 1 januari 2016 – komt daarmee in gevaar. Die datum is nu juist voorzien om de bestuurskrachtproblemen van de gemeente Muiden snel op te kunnen lossen. Ons college acht het onwenselijk als daarmee nog langer wordt gewacht.

Daarnaast kan het voorstel van Hilversum niet rekenen op draagvlak bij de beoogde fusiegemeenten. Zowel Bussum, Muiden als Naarden hebben in hun respectievelijke zienswijzen aangegeven voorstander te zijn van de fusie van hun drie gemeenten. Geen van deze gemeenten heeft te kennen gegeven liever een fusie mét Hilversum te willen.

Tot slot geeft ook het rapport van de Verkenners ons geen argumenten om Hilversum te laten aansluiten bij de fusie van Bussum, Muiden en Naarden.

Zienswijze van een burger uit Bussum d.d. 29 april 2014

In de zienswijze wordt betoogd de fusie van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden te doen stoppen in afwachting van de feitelijk beoogde grotere (gewestelijke) Gooise fusie binnen de te vormen Noordvleugelprovincie. Daartoe wordt een aantal argumenten aangedragen. Een daarvan is dat opschaling van gemeenten volgens schrijver nog minder opportuun is geworden door de decentralisatie van rijkstaken op het terrein van de jeugdzorg en sociale zekerheid.

Een andere suggereert een "samenzwering" van diverse bestuurders, waaronder de minister van BZK, de commissaris van de Koning, van de waarnemend respectievelijk opvolgend burgemeester alsmede van de raadsgriffier. Daardoor zou de zienswijze van de gemeente Bussum, volgens indiener, uiteindelijk positief zijn uitgevallen aangaande de voorgenomen fusie.

Reactie GS

Wij danken de betreffende Bussumse burger voor het indienen van een zienswijze. Wij lezen hierin – gegeven het in de zienswijze genoemde voorstel van een Gooise fusie binnen een te vormen Noordvleugelprovincie – steun voor de noodzakelijkheid van bestuurskrachtversterking in de regio Gooi en Vechtstreek.

Het college van GS vindt het voorstel om het fusietraject van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden te stoppen onverstandig, omdat het bestuurskrachtprobleem van Muiden terstond opgelost dient te worden én dat de decentralisatie van rijkstaken ons inziens juist noopt tot meer bestuurskracht teneinde deze nieuwe taken adequaat uit te kunnen voeren. Vandaar ook de inzet – gesteund door de drie te fuseren gemeenten – om op 1 januari 2016 deze fusie te realiseren.

Aangaande de suggestie van samenzwering; dat laten we voor rekening van indiener. Wij hebben een zienswijze ontvangen van de democratisch gelegitimeerde nieuwe raad van de gemeente Bussum die positief staat ten opzichte van de samenvoeging van de drie gemeenten.

Zienswijzen van de raden

De zienswijzen van de vier betrokken gemeenten zijn integraal als bijlagen toegevoegd aan dit herindelingsadvies.

Zienswijze raad gemeente Weesp d.d. 10 maart 2014

De gemeenteraad van Weesp geeft aan zich in de zienswijze te beperken tot de voorgestelde grenscorrectie tussen Muiden en Weesp. De gemeenteraad onderschrijft unaniem het voorstel van de verlegde A1 als grens tussen Weesp en de GV-3. Bij deze nieuwe grens acht de gemeenteraad het tevens wenselijk om een miniem deel van de Nieuwe Keverdijkse polder op het grondgebied van Muiden naar Weesp over te hevelen.

Tot slot wordt door de gemeenteraad ingegaan op het voorstel van het college van Weesp bij brief van 27 januari 2014 om het grensbeloop zodanig te wijzigen, dat de zorgboerderij en het zogenaamde "Pippi Langkoushuis" aan de Weesperzijde van de verlengde A1 onderdeel van Muiden blijven, omdat de gemeente Muiden daar sterk aan zou hechten. Het algemeen bestuur van Weesp vindt dit een onlogische, doch bespreekbare keuze, als daarmee een breder draagvlak kan worden bereikt.

Reactie GS

Wij hebben kennis genomen van de zienswijze van de gemeenteraad van Weesp over de grenscorrectie en stellen vast dat zij kunnen instemmen met het voorstel van de verlegde A1 als grens tussen Weesp en de GV-3. Aangezien men in de zienswijze niet concreet maakt welk minieme deel van de Nieuwe Keverdijkse polder het betreft, men geen inhoudelijke argumenten geeft waarom dit deel van Muiden naar Weesp overgeheveld zou moeten worden, en we de meningen van de andere drie gemeenten hierover niet kennen, kunnen en zullen we niet tegemoet komen aan dit verzoek. Wij zijn erkentelijk voor het bespreekbaar zijn van het voorstel van het college van Weesp en zullen hier bij de paragraaf 'Eindoordeel' op in gaan.

Zienswijze raad gemeente Naarden d.d. 24 april 2014, zienswijze raad gemeente Muiden d.d. 25 april 2014 en zienswijze raad gemeente Bussum d.d. 29 april 2014

De zienswijzen van deze drie gemeenteraden komen grotendeels overeen. Daarom hebben we de samenvatting van de drie zienswijzen gebundeld per onderwerp uit de zienswijzen.

Snelle voortgang herindeling noodzakelijk + Draagvlak voor samenvoeging is voldoende

De gemeenteraden van Muiden en Naarden geven aan dat voor hen herindeling niet langer uitgesteld kan worden. Beide raden geven aan erkentelijk te zijn voor de voortgang in het herindelingsproces en willen uiterlijk per 1-1-2016 opgaan in een nieuwe gemeente.

Ook de gemeenteraad van Bussum geeft in zijn zienswijze aan voorstander te zijn van de fusie van de drie gemeenten per 1-1-2016. De raad toont begrip voor de urgentie bij Muiden en Naarden en verwacht met deze fusie er samen sterker uit te komen en als nieuwe gemeente de toekomst goed aan te kunnen.

De gemeenteraad van Naarden geeft aan dat er voldoende draagvlak onder de direct betrokken gemeentebesturen is voor de samenvoeging. Uit de diverse consultaties met de bevolking, het maatschappelijk middenveld en de ondernemers van Naarden is steeds een divers beeld naar voren gekomen als het gaat om de noodzaak tot fusie en met welke gemeente(n). Men stelt dat een fusie van Bussum, Muiden en Naarden wat dit betreft kan worden gezien als een compromis.

Ook Muiden stelt dat er voldoende draagvlak is voor de samenvoeging onder de direct betrokken gemeentebesturen. De bevolking, het maatschappelijk middenveld en ondernemers van Muiden zijn uitgebreid en meerdere malen geconsulteerd. Men heeft zich altijd positief uitgesproken over de noodzaak tot fusie en met wie.

Lange termijn perspectief in maximaal 2 stappen te bereiken

De drie gemeenteraden geven aan dat het lange termijn perspectief in maximaal twee stappen van gemeentelijke herindeling bereikt moet worden. Naarden en Muiden dragen als argument aan dat zij meerdere stappen politiek, bestuurlijk, organisatorisch en financieel niet verantwoord vinden. Zij zijn het beiden met ons college eens dat de grootschalige herindeling van de regio (het lange termijn perspectief van één gemeente Gooi en Vechtstreek dan wel één gemeente Gooi en één gemeente Vechtstreek) op dit moment niet realistisch is. Bussum stelt in deze paragraaf aanvullend dat de nieuw te vormen gemeente wat hen betreft niet mag worden geconfronteerd met een te snel volgende tweede fusie en noemt daarbij een periode van tien jaar.

Korte termijn perspectief valt samen met middellange termijn perspectief in een samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden

Naarden en Muiden geven aan dat zij het niet langer wenselijk vinden om een andere gemeente bij deze fusie te laten aansluiten vanwege eventuele vertraging van het fusieproces. Zo ziet het er naar uit dat niet alle drie fusiegemeenten het er over eens zijn of, en zo ja welke gemeente zich dan zou moeten aansluiten. Ook is niet in alle gevallen zeker of die andere gemeente daartoe wel bereid is. Zowel Muiden als Naarden stellen dat zowel voor de korte, als de middellange termijn een samenvoeging per 1-1-2016 van Bussum, Muiden en Naarden gewenst is.

Verdiepende verkenning

De drie gemeenteraden zien het rapport van de Verkenners als een ondersteuning van hun wens de bestuurskracht in de regio verder te versterken met als eerste stap de fusie van Bussum, Muiden en Naarden.

Grenscorrectie met Weesp

De gemeenteraad van Muiden wijst de grenscorrectie met Weesp ten stelligste af. Men vindt de eventuele risico's (aantasten draagvlak gehele herindeling en vertraging fusieproces) ongewenst en men vindt de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder ook van belang voor de nieuwe gemeente GV-3. Het rapport van de verkenners wordt in dit verband ook aangehaald, omdat de commissie daarin aangeeft dat de Bloemendalerpolder van strategisch belang is voor de regio vanwege het bouwen voor de woonbehoefte van de inwoners van Amsterdam en het Gooi.

De gemeenteraad van Bussum wijst de grenscorrectie met Weesp af en draagt hiervoor dezelfde argumenten aan als Muiden. Mochten GS toch vasthouden aan de grenscorrectie, dan ligt het wat betreft Bussum voor de hand om de zorgboerderij en het zogenaamde "Pippi Langkoushuis" onderdeel te laten blijven van Muiden en mee te laten gaan naar de nieuwe gemeente.

De gemeenteraad van Naarden ontraadt de grenscorrectie met Weesp en draagt hiervoor dezelfde argumenten aan als Muiden en Bussum. Zij geven net als Bussum aan dat als GS toch vasthouden aan de grenscorrectie, ze het logisch vinden om dan het voornoemde alternatieve grensbeloop voor te stellen.

Grenscorrectie met Huizen

De gemeenteraden van Bussum, Muiden en Naarden wijzen de door Huizen gewenste grenscorrecties af. Men beargumenteert dat er woningen en inwoners bij betrokken zijn en dat dit voor een gemeente erg kostbaar is, omdat de financiële effecten daarvan structureel zijn. Het huidige voorstel van Huizen is geen structurele en financieel neutrale oplossing, zo stellen de drie gemeenteraden.

Risico ontwikkeling De Krijgsman (KNSF-terrein)

Bussum geeft op dit punt aan dat dit risico uiterst beperkt moet zijn. Voor Naarden en Muiden moet dit risico voldoende beperkt zijn. Muiden omschrijft de inspanningen die het verricht heeft om te komen tot de vaststellingsovereenkomst en het in beeld krijgen van de risico's daarbij. Aan de vaststellingsovereenkomst zijn geen risico's verbonden voor de nieuwe gemeente. Muiden licht toe dat de bestuurlijke inzet is om met het amendement Van Beek alle financiële gevolgen in 2015 af te dekken. De gemeenteraden van Naarden en Bussum geven aan dat zij geen exacte inschatting kunnen maken van het risico dat uit de artikel 12 procedure en vaststellingsovereenkomst voortvloeit. Naarden vindt dat de nieuwe gemeente zoveel als mogelijk moet worden ontzien van de eventuele negatieve financiële gevolgen en stelt daarom als voorwaarde dat er in de herindelingswet een regeling gelijk aan het Amendement Van Beek moet worden opgenomen. De gemeenteraad van Bussum stelt deze voorwaarde ook, maar stelt nog twee andere voorwaarden: er mag geen "rekening" worden doorgeschoven aan de nieuwe gemeente en deze nieuwe gemeente start zonder artikel 12 Financiële verhoudingswet-status.

Reactie GS op de drie zienswijzen

Wij zullen achtereenvolgens onze reactie geven op de hierboven geclusterde onderwerpen.

Snelle voortgang herindeling noodzakelijk + Draagvlak voor samenvoeging is voldoende

Wij concluderen dat de drie gemeenten voorstander zijn van de fusie per 1-1-2016. De urgentie voor Muiden en Naarden wordt in alle zienswijzen onderkend. Ook delen de drie gemeenten onze conclusie dat de nieuwe gemeente de toekomst goed aan zal kunnen, omdat deze meer slagkracht zal hebben bij zowel beleidsontwikkeling als de directe dienstverlening aan de inwoners en bedrijven.

Wij nemen kennis van de informatie over het draagvlak en stellen vast dat de gemeenten veel gedaan hebben met betrekking tot het informeren van de inwoners en het maatschappelijk middenveld ten behoeve van maatschappelijk draagvlak. De discussie over herindeling speelt in de drie gemeenten al jaren en zodoende zijn er vele mogelijkheden voor inspreken en informeren geweest.

Lange termijn perspectief in maximaal 2 stappen te bereiken + Korte termijn perspectief valt samen met middellange termijn perspectief in een samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden

Wij hebben kennis genomen van de standpunten met betrekking tot het korte en middellange termijn perspectief en stellen vast dat de drie gemeenten het met ons eens zijn over de benodigde eerste stap voor de korte termijn. Wij zullen na het zomerreces en met inachtneming van de reacties van alle gemeenten op het rapport van de Verkenners een besluit nemen over het middellange termijn perspectief en de benodigde vervolgstappen. In de drie zienswijzen lezen wij ondersteuning voor ons standpunt met betrekking tot het gewenste lange termijn perspectief voor de regio.

Verdiepende verkenning

Wij stellen net als de drie gemeenten vast dat de Verkenners inderdaad hebben geconcludeerd dat de lopende arhi-procedure moet worden voortgezet. Dat steunt ons college bij het opstellen van dit herindelingsadvies, alsook de drie gemeenten bij het doorgaan met de voorbereidingen voor de fusie.

Grenscorrectie met Weesp

Wij constateren dat bij dit onderwerp in de zienswijzen sprake is van nuanceverschillen: Muiden wijst deze ten stelligste af, Bussum wijst de grenscorrectie af en Naarden ontraadt de grenscorrectie. Wij zijn de gemeenteraden van Bussum en Naarden erkentelijk dat zij, ondanks het afwijzen van de grenscorrectie als zodanig toch een reactie hebben gegeven op het alternatieve voorstel (Zorgboerderij en "Pippi Langkoushuis" blijven onderdeel van Muiden en gaan mee naar de GV-3).

De drie gemeenten vinden de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder ook van belang voor de nieuwe gemeente GV-3. Echter, de nieuwe gemeente GV-3 blijft ook na de grenscorrectie wel partner in het exploitatiegebied en dus betrokken bij de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder. Wij ontkennen ook niet dat de Bloemendalerpolder gebouwd gaat worden voor de woonbehoefte van de inwoners van Amsterdam en het Gooi. De wijk blijft echter ook na de grenscorrectie en fusie dezelfde ligging houden.

Omdat de gemeenteraad van Muiden – ondanks herhaald verzoek onzerzijds – in zijn zienswijze niet in is gegaan op het alternatieve voorstel dat is gedaan door het college van Weesp, weten wij niet hoe de raad van Muiden op dit moment staat tegenover dit voorstel rondom de zorgboerderij en het zogenaamde "Pippi Langkoushuis". De gemeenteraad heeft tijdens het arhi-overleg op 9 januari 2014 wel duidelijk en unaniem gesteld dat beide gebouwen en functies van groot belang zijn voor de gemeente Muiden en ze deze dus graag behouden. Aangezien zowel Bussum als Naarden – even los gezien van de grenscorrectie als zodanig – positief staan ten opzichte van dit alternatieve voorstel, de gemeente Muiden zich hierover op 9 januari 2014 ook heeft uitgesproken en de gemeenteraad van Weesp dit, hoewel onlogisch, een bespreekbare keuze vindt, achten wij het verdedigbaar om in de grenscorrectie met Weesp het alternatieve voorstel op te nemen.

Wij zullen bij de paragraaf 'Eindoordeel' nader ingaan op de grenscorrectie met Weesp.

Grenscorrectie met Huizen

Voor ons standpunt met betrekking tot de door Huizen gewenste grenscorrecties verwijzen we naar onze reactie op de zienswijze van Huizen.

Risico ontwikkeling De Krijgsman (KNSF-terrein)

Ons college is verheugd dat Muiden erin is geslaagd om met de besluitvorming rond de Vaststellingsovereenkomst de financiële risico's en aansprakelijkheden uit het verleden te saneren. Zoals in onze brief van 5 maart jl. aan het college van Muiden aangegeven zijn wij met BZK overeengekomen dat de financiële consequenties van de vaststellingsovereenkomst in één keer in 2015 worden gesaneerd via een artikel 12 bijdrage opdat Muiden 'schoon' de fusie in kan gaan. Daarbij zal het amendement Van Beek worden gehanteerd en dat zal, voor zover nodig, ook in het wetsvoorstel worden ingepast. Op basis van de informatie die thans bij BZK bekend is, zal er mogelijk rekening mee moeten worden gehouden dat bij het vaststellen van de eenmalige saneringsbijdrage BZK uitgaat van een verhoogde OZB-heffing voor de duur van 10 jaren voor de gemeente Muiden, ongeacht of deze ook daadwerkelijk zal worden geheven door de gemeente.

Wij zullen ons samen met BZK inspannen om in goed overleg met de betrokken partijen een oplossing te vinden voor het hiervoor bedoelde punt en, indien zich onverhoopt problemen zouden voordoen, in aanvulling op de genoemde artikel 12 procedure helpen zoeken naar een oplossing. De minister van BZK heeft zich in zijn brief van 18 maart 2014 aan de burgemeester van Bussum (kenmerk 2014-0000102557) achter de inhoud van de brief van ons college aan het college van Muiden geschaard. Daarmee heeft de minister zich gecommitteerd aan de gemaakte afspraken. Wij zijn er van overtuigd dat op grond van deze afspraken de uitvoering van voornoemde overeenkomst tot een naar ieders tevredenheid resultaat zal leiden.

Eindoordeel

Voorgestelde samenvoeging van Bussum, Muiden en Naarden

Dit voorstel wordt gesteund door alle betrokken gemeenten (Weesp gaat in de zienswijze niet in op de GV-3 maar beperkt zich tot de grenscorrectie). Vanuit de regio hebben alleen Huizen en Hilversum een zienswijze ingediend. Huizen is voorstander van de GV-3. Hilversum wil aanhaken bij de fusie van de drie gemeenten, omdat zij van mening zijn dat een fusie zonder Hilversum enkel de drie gemeenten helpt en niet of te weinig bijdraagt aan de bestuurskracht van de regio als geheel. Met het uitblijven van zienswijzen van andere gemeenten, kan worden opgemerkt dat, met uitzondering van Hilversum, er steun is voor de fusie van de GV-3 per 1 januari 2016 bij de gemeenten zelf en in de regio. Dit is niet verwonderlijk, aangezien het voortvloeit uit ons advies aan de minister van BZK (waarvoor ook brede steun was in de regio) en de drie gemeenten ook zelf hebben gevraagd aan ons college om deze samenvoeging te initiëren. Er is slechts één zienswijze ingediend door een inwoner (uit Bussum).

Gezien bovenstaande hebben wij ons voorstel ten aanzien van deze samenvoeging niet gewijzigd en houden we vast aan de fusie van Bussum, Muiden en Naarden per 1-1-2016.

Alternatief grensbeloop ten opzichte van voorstel uit herindelingsontwerp

Wij achten het verdedigbaar om vast te houden aan de grenscorrectie als zodanig, in het belang van de ongedeelde woonwijk. Door de ingediende zienswijzen worden wij daarin gesterkt, omdat in deze zienswijzen het grensbeloop tussen Huizen en Naarden en Huizen en Bussum wederom ter sprake is gebracht. De gemeenten discussiëren hier al de nodige jaren over zonder tot gedragen oplossingen te komen. Een nieuwe gedeelde woonwijk in de Bloemendalerpolder creëren zal in de toekomst dus waarschijnlijk wederom tot veel discussies tussen de gemeenten gaan leiden en dat kan voorkomen worden door vast te houden aan deze grenscorrectie.

Op basis van de binnengekomen zienswijzen, en de bestuurlijke overleggen tijdens de arhi-procedure, wordt er in dit herindelingsadvies voor de grenscorrectie wel een iets gewijzigd voorstel gedaan met betrekking tot het exacte grensbeloop. Het voorstel is om het grensbeloop zodanig te wijzigen dat de zorgboerderij en het zogenaamde "Pippi Langkoushuis" onderdeel blijven van Muiden en meegaan naar de nieuwe gemeente GV-3. Dit levert een wat bijzondere uitstulping op onder de A1, maar dit is overkomelijk en de ongedeelde wijk blijft overeind. Hiermee komen we (deels) tegemoet aan de geuite wensen van de gemeenten Muiden, Naarden en Bussum ten aanzien van de grenscorrectie, en de gemeente Weesp heeft aangegeven dit alternatief bespreekbaar te vinden. We verwachten met deze wijziging meer draagvlak te creëren voor de grenscorrectie.

8. Vervolgprocedure

Het tijdspad van deze arhi-procedure is gericht op inwerkingtreding van de nieuwe gemeente en de grenscorrectie per 1 januari 2016. Onderstaand wordt geschetst welke stappen in deze procedure nog genomen (dienen te) worden.

Vaststelling herindelingsadvies door PS

Nadat GS na afloop van de ter inzage legging een herindelingsadvies hebben opgesteld, zal dat ter besluitvorming aan Provinciale Staten van Noord-Holland worden voorgelegd. Als ook PS instemmen met het herindelingsadvies, wordt het herindelingsadvies vóór 1 juli 2014 voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

GS gaan ervan uit dat de kabinetslijn nog steeds gevolgd wordt die beschreven is in brief 2005-0000256186, d.d. 24-11-2005. Daarin stelt de (toenmalige) minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties dat *"ik (...) een inspanningsverplichting [wil] aangaan, dat herindelingsadviezen die voor 1 juli van enig jaar – voor zover aan de orde met de voorgeschreven provinciale zienswijze – aan mij worden aangeboden, en op basis waarvan ik inderdaad wetsvoorstellen wil doen, deze binnen anderhalf jaar tot inwerkingtredende wetgeving en vervolgens effectuering van de herindeling leiden"*.

Parlementair besluitvormingstraject

Indien de Minister op basis van het herindelingsadvies besluit een voorstel voor een herindelingsregeling (wet) bij de Tweede Kamer in te dienen, dan zendt hij het voorstel binnen vier maanden na ontvangst van het herindelingsadvies aan de ministerraad voor de formele start van het wetgevingstraject (in oktober of november 2014). De Raad van State adviseert vervolgens over het wetsvoorstel waarna indiening bij de Tweede Kamer volgt. Medio 2015 wordt de parlementaire behandeling voortgezet in de Eerste Kamer, zodat uiterlijk september 2015 publicatie in het Staatsblad kan volgen. Dit is het sein voor het organiseren en houden van herindelingsverkiezingen in Bussum, Muiden en Naarden in november 2015 voor de samenstelling van de raad van de nieuwe gemeente.

Schematisch ziet de vervolgprocedure er als volgt uit:

Behandeling herindelingsadvies door Provinciale Staten (art. 4, lid 1 Wet arhi)	05-06-2014 23-06-2014	Commissie WEB Provinciale Staten
Aanlevering herindelingsadvies bij minister van BZK (art. 8, lid 5 Wet arhi)	01-07-2014	Deadline om fusie per 01-01-2016 te halen.
Wetgevingstraject	Juli 2014 – juni 2015	Ministerraad, Raad van State, Tweede Kamer, Eerste Kamer
Herindelingsverkiezingen	November 2015	Alleen voor Bussum, Muiden en Naarden
Realisatie samenvoeging en grenscorrectie	01-01-2016	

Lijst met bijlagen

- Herindelingsontwerp Bussum, Muiden, Naarden en Weesp d.d. 28 januari 2014 inclusief bijlagen:
 - Brief minister BZK aan GS d.d. 13 februari 2013
 - Rapport prof. dr. Pieter Winsemius: 'Samenwerking Gooi en Vechtstreek' d.d. 18 april 2013
 - Verslag regionale discussiebijeenkomst 27 mei 2013
 - Advies Gedeputeerde Staten van Noord-Holland aan de minister van BZK: "De bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp" d.d. 5 november 2013 (inclusief zienswijzen gemeenteraden op het concept advies van GS)
 - Reactie van de minister dd. 12 december 2013 op het advies van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de bestuurlijke toekomst van de Gooi en Vechtstreek (kenmerk: 2013-0000722079).
 - Verslagen Arhi-overleggen:
 - Raad van Naarden d.d. 3 december 2013
 - Colleges van Bussum, Muiden en Naarden d.d. 4 december 2013
 - Colleges van Muiden en Weesp d.d. 10 december 2013
 - Raad van Weesp d.d. 10 december 2013
 - Raad van Bussum d.d. 17 december 2013
 - Raad van Muiden d.d. 9 januari 2014
 - Colleges van Muiden en Weesp d.d. 10 januari 2014
 - Financiële positie van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden en vooruitblik naar de fusiegemeente
 - Schematische weergave vervolgprocedure
- Dr. H. te Grotenhuis en mr. G.J. Jansen: 'Gooi en Vechtstreek: regio met een plus!?', april 2014
- Financiële beoordeling nieuwe gemeente, april 2014
- Ingediende zienswijzen betrokken gemeenteraden
 - Zienswijze gemeenteraad Weesp d.d. 10-3-14
 - Zienswijze college van B&W en raad gemeente Huizen d.d. 3-4-14
 - Zienswijze gemeenteraad Naarden d.d. 24-4-2014
 - Zienswijze gemeenteraad Muiden d.d. 25-4-2014
 - Zienswijze gemeenteraad Bussum d.d. 29-4-2014
 - Zienswijze college van B&W Hilversum d.d. 29-4-14
 - Zienswijze inwoner Bussum d.d. 29-4-14